

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana

T: +386 1 478 1000

F: +386 1 478 1607

E: gp.gs@gov.si

<http://www.vlada.si/>

Številka: 84200-2/2019/6

Datum: 3. 10. 2019

DRŽAVNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB POPLAVAH

VERZIJA 4.0

Kazalo:

1 POPLAVE	4
1.1 Uvod	4
1.2 Splošno o nevarnosti poplav v Sloveniji	4
1.3 Vodna območja v Sloveniji in upravljanje voda	5
1.3.1 Območja pomembnega vpliva poplav	6
1.4 Verjetnost nastanka verižne nesreče	7
2 OBSEG NAČRTOVANJA	8
2.1 Temeljne ravni načrtovanja	8
3 ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI	10
3.1 Koncept odziva ob poplavah	10
3.2 Temeljne podmene načrta	12
3.3 Uporaba načrta	13
4 SILE IN SREDSTVA ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ TER VIRI ZA IZVAJANJE NAČRTA	14
4.1 Organi in organizacije, ki sodelujejo pri izvedbi nalog iz državne pristojnosti	14
4.1.1 Državni organi	14
4.1.2 Sile za zaščito, reševanje in pomoč na državni ravni	14
4.2 Materialno-tehnična sredstva za izvajanje načrta	15
4.3 Predvidena finančna sredstva za izvajanje načrta	16
5 OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE	17
5.1 Opazovanje in napovedovanje vodostajev ter pretokov rek, vodostajev jezer in morja	17
5.2 Obveščanje pristojnih organov in služb na državni ravni	18
5.2.1 Obveščanje prebivalcev na ogroženem območju	19
5.2.2 Obveščanje splošne javnosti	19
5.2.3 Obveščanje drugih držav, Evropske unije in mednarodnih organizacij	20
5.3 Alarmiranje prebivalstva na ogroženem območju	21
6 AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ	22
6.1 Aktiviranje državnih organov vodenja CZ in njihovih strokovnih služb	22
6.2 Aktiviranje sil za zaščito, reševanje in pomoč na državni ravni	22
6.3 Aktiviranje sredstev pomoči	23
6.4 Mednarodna pomoč	24
7 UPRAVLJANJE IN VODENJE	25
7.1 Organi in njihove naloge	25
7.1.1 Vlada RS	25
7.1.2 Poveljnik Civilne zaščite RS	25
7.1.3 Ministrstvo, pristojno za obrambo	25
7.1.3.1 Uprava RS za zaščito in reševanje	25
7.1.3.2 Slovenska vojska	25
7.1.4 Ministrstvo, pristojno za notranje zadeve	26
7.1.4.1 Policija	26
7.1.5 Ministrstvo, pristojno za okolje in prostor	26
7.1.5.1 Agencija Republike Slovenije za okolje	27
7.1.5.2 Direkcija Republike Slovenije za vode	27
7.1.6 Ministrstvo, pristojno za zdravje	27
7.1.7 Ministrstvo, pristojno za promet	28
7.1.8 Ministrstvo, pristojno za energetiko	28
7.1.9 Ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve	28
7.1.10 Ministrstvo, pristojno za finance	28
7.1.11 Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo	28
7.1.12 Ministrstvo, pristojno za javno upravo	29

7.1.13 Ministrstvo, pristojno za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti	29
7.1.14 Ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano	29
7.1.14.1 Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin	29
7.1.14.2 Inšpektorat za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo	30
7.1.15 Ministrstvo, pristojno za kulturno dediščino	30
7.1.16 Ministrstvo, pristojno za izobraževanje in znanost.....	30
7.1.17 Ministrstvo, pristojno za pravosodje.....	30
7.1.18 Urad Vlade RS za komuniciranje	30
7.2 Operativno vodenje.....	31
7.3 Organizacija zvez	32
8 ZAŠČITNI UKREPI TER NALOGE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI	34
8.1 Zaščitni ukrepi	34
8.1.1 Prostorski, urbanistični, gradbeni in drugi tehnični ukrepi.....	34
8.1.2 Evakuacija.....	35
8.1.3 Sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev	36
8.1.4 Radiološka, kemijska in biološka zaščita	37
8.1.5 Zaščita kulturne dediščine.....	39
8.2 Naloge zaščite, reševanja in pomoči.....	41
8.2.1 Tehnično reševanje ob poplavih.....	41
8.2.2 Prva pomoč in nujna medicinska pomoč	41
8.2.3 Veterinarska pomoč	43
8.2.4 Zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje.....	44
9 OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA	45
10 RAZLAGA POJMOV IN OKRAJŠAV	46
10.1 Pomen pojmov	46
10.2 Razlaga okrajšav	47
11 SEZNAM PRILOG IN DODATKOV	49
11.1 Skupne priloge	49
11.2 Posebne priloge.....	49
11.3 Skupni dodatki.....	49
11.4 Posebni dodatki.....	50
11.5 Viri.....	50

1 POPLAVE

1.1 Uvod

Državni načrt zaščite in reševanja ob poplavah, verzija 4.0, je spremenjen in nadomešča Državni načrt zaščite in reševanja ob poplavah, verzija 3.0, ki ga je Uprava RS za zaščito in reševanje (v nadaljnjem besedilu: URSZR) Ministrstva za obrambo (v nadaljnjem besedilu: MO) pripravila leta 2004 in posodobila leta 2010. URSZR je Državni načrt zaščite in reševanja ob poplavah izdelala v sodelovanju z ministrstvi in vladnimi službami.

Načrt je izdelan na podlagi Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – UPB1, 97/10 in 21/18 – ZNOrg), Uredbe o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Uradni list RS, št. 24/12, 78/16 in 26/19) ter Uredbe o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč (Uradni list RS, št. 92/07, 54/09, 23/11 in 27/16). Temelji na Oceni ogroženosti Republike Slovenije zaradi poplav, verzija 2.0 (št. 8420-4/2015-58-DGZR, z dne 5. 12. 2016) in Oceni tveganja za poplave, verzija 1 (izdelalo Ministrstvo za okolje in prostor, 2015).

Obvladovanje poplavnih tveganj obsega preprečevanje poplav, varstvo pred poplavami, zavedanje o poplavni nevarnosti, pripravljenost na poplave, ukrepanje ob poplavah in obnovo. S tem načrtom se ureja ukrepanje ob poplavah oziroma odziv ob poplavah. Načrt zaščite in reševanja ob poplavah je generično ime in se uporablja za poimenovanje načrtov zaščite in reševanja ob poplavah na občinski, regijski in državni ravni ter ne glede na obseg poplav in s tem povezanim odzivom nanje. Regija je območje, ki ga organizacijsko pokriva posamezna izpostava URSZR.

1.2 Splošno o nevarnosti poplav v Sloveniji

Prvo poglavje državnega načrta temelji na podatkih iz Ocene ogroženosti zaradi poplav, verzija 2.0.

Poplave so eden izmed prevladujočih naravnogeografskih preoblikovalcev pokrajine, tako v gorskih oziroma hribovitih kot v ravninsko-nižinskih predelih. So naravni dejavnik, ki ob različni tehnološki razvitosti tudi neposredno vpliva na namembnost prostora in rabo tal. Poplave navadno ne nastopijo trenutno, razen če gre za porušitev vodnega jezua, ki pa ga ta načrt ne obravnava, zato niso popolno presenečenje in jih lahko obravnavamo kot postopne naravne pojave. V tem pogledu so delna izjema hudourniške poplave, ki se lahko na omejenih območjih pojavijo v zelo kratkem času.

Poplava je večplasten dogodek z veliko medsebojno povezanimi dejavniki, vendar pri tem izstopa povečan pretok vode v vodotokih. Do povečanja količine vode v vodotokih pride predvsem zaradi padavinskega dogodka na določenem porečju. Količina vode, ki doseže vodotok, je odvisna od več dejavnikov, kot so vegetacija, izhlapevanje, sposobnost infiltracije in zasičenost tal, višina oziroma navzočnost podtalnice, območja zadrževanja vode, na primer depresije, velikost porečja, naklon terena in pokrovnost tal.

Poplave v Sloveniji so pogoste in velikokrat povzročajo veliko škodo. Med vsemi naravnimi nesrečami, ki povzročajo škodo, so poplave verjetno najpogostejša nesreča. Pojavljajo se lahko vse leto, najpogostejše pa so jeseni, ob obilnih in dolgotrajnih padavinah. Poleti so poplave povezane z neurji in so predvsem krajevne in hudourniške. Poplav ni mogoče preprečiti je pa do določene mere mogoče omiliti njihove posledice in se nanje bolj ali manj učinkovito pripraviti. Ob poplavah, ki so večinoma dobro napovedljive, je navadno še dovolj časa za reševanje življenj, večja neposredna ogroženost pa nastane ob izbruhu hudournikov, ki lahko nastopijo tudi v obliki blatnih in drobirskih tokov. Hudourniške poplave so težje napovedljive. Zelo pomembna dejavnika pri pojavu poplav sta tudi taljenje snega in predhodna namočenost tal, predvsem pa značilni časovni in prostorski padavinski in vetrovni vzorci v kombinaciji z vegetacijskimi razmerami, predvsem jeseni in tudi spomladi.

Poplave lahko tudi danes kljub nekaterim ukrepom prizadenejo goste naseljena območja, zato se je treba nanje pravočasno pripraviti. Obvladovanje poplavnih tveganj obsega različne gradbene in negradbene protipoplavne ukrepe za preprečitev nastanka poplav ter ukrepe za zmanjšanje posledic poplav, med katerimi sta najpomembnejša spremljanje in proučevanje poplavne ogroženosti in nevarnosti.

Vzroki za nastanek poplav so:

- dolgotrajne obilne padavine ali zelo intenzivne nekajurne padavine ter taljenje snega,
- razporeditev padavin v pasu, ki odteka neposredno na naseljena območja,
- pred pojavom padavin so tla prispevnih območij že zelo namočena ali po svoji geološki sestavi slabo prepustna ali pa so zamrznjena,
- obremenjevanje in urbanizacija razlivnih površin,
- neustrezno urejena odvodnjavanja padavinskih voda,
- predimenzionirane premostitve in prepusti ipd.

Glede na glavne značilnosti in obseg se poplave delijo na:

- **hudourniške:** so kratkotrajne in izjemno silovite, povzročajo pa jih razmeroma kratkotrajne in intenzivne padavine, bodisi po poletnih neurjih bodisi ob jesenskih deževjih;
- **nižinske:** se pojavljajo v spodnjem toku vodotoka, ko njegova struga preide v ravninske predele. Nastanejo zaradi razlike v hitrosti dotekanja visokih vod ter odtočne zmogljivosti rečnih strug;
- **poplave na kraških poljih:** dotok vode je večji od zmogljivosti požiralnikov oziroma podzemnega odvodnega sistema. Značilno zanje je, da se pojavljajo razmeroma redno, nastopijo počasi, voda stoji več dni ali tednov in počasi odteče skozi kraško podzemlje;
- **morske:** nastanejo ob kombinaciji visoke plime, nizkega zračnega pritiska in vetra, ko se gladina morja za nekaj ur dvigne nad višino običajne visoke plime in poplavi nižje ležeče dele obale;
- **mestne:** so poplave v mestih in nastanejo zaradi nezmožnosti odvajanja zadostnih količin padavinskih voda skozi sisteme za odvod meteornih voda;
- **tehnične:** se pojavijo zaradi neustreznega delovanja ali porušitve objektov vodne infrastrukture. Ta načrt jih ne obravnava.

1.3 Vodna območja v Sloveniji in upravljanje voda

V Sloveniji se upravljanje voda izvaja na dveh vodnih območjih, in sicer na vodnem območju Donave in vodnem območju Jadranskega morja. Ministrstvo za okolje in prostor, Direkcija RS za vode, zagotavlja izvajanje javnih služb v skladu z Uredbo o načinu izvajanja obveznih državnih gospodarskih javnih služb na področju urejanja voda in o koncesijah teh javnih služb (Uradni list RS, št. 109/10, 98/11, 102/12, 89/14 in 47/17), ki opravljajo svoje dejavnosti na osmih območjih.

Direkcija RS za vode opravlja naloge s področja gospodarskih javnih služb urejanja voda, načrtovanja, spremljanja stanja voda, vodnih in priobalnih zemljišč, vodnega režima in vodne infrastrukture, vodnih pravic, upravnih in drugih postopkov in aktivnosti po območjih, kot sledi:

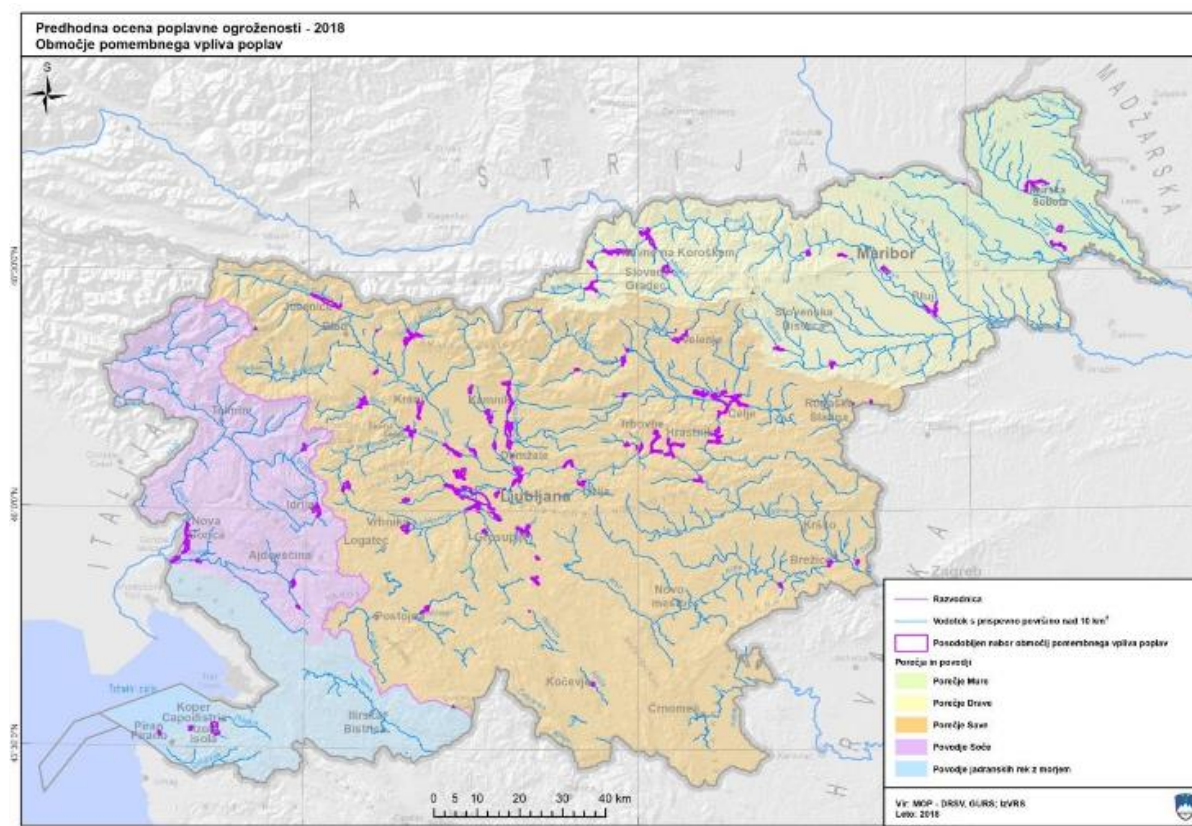
1. **območje zgornje Save,** ki obsega porečje Save s pritoki od izvira Save Dolinke in izvira Save Bohinjke do sotočja s Soro, vključno s porečjem Sore;
2. **območje srednje Save,** ki obsega porečje Save s pritoki od sotočja s Soro do sotočja s Savinjo, brez Savinje ter del porečja Kolpe do sotočja z Dolskim potokom;
3. **območje spodnje Save,** ki obsega porečje Save s pritoki od sotočja s Savinjo do državne meje z Republiko Hrvaško z vsemi pritoki ter del porečja Kolpe od sotočja z Dolskim potokom do meje z Republiko Hrvaško in del porečja Sotle do sotočja z Bistrico do državne meje z Republiko Hrvaško;
4. **območje Savinje,** ki obsega porečje Savinje s pritoki, vključno z delom porečja Sotle od izvira do sotočja z Bistrico;
5. **območje Drave,** ki obsega Dravo od državne meje pri Viču do jezua v Melju (Maribor), Dravo od jezua v Melju do meje z Republiko Hrvaško pod Središčem, Pesnico, Mežo z Mislinjo, Polskavo in Dravinjo;
6. **območje Mure,** ki obsega mejno reko Muro na odseku, ki meji z Avstrijo, vključno s pritokom Kučnica, notranjo reko Muro od Kučnice do meje z Madžarsko, Ledavo s Krko na območju RS in Kobiljskim potokom in Ščavnico;
7. **območje Soče,** ki obsega Sočo z vodotoki Koritnico, Učjo, Nadižo, Reko, Idrijo, Bačo, Idrijco in Vipavo;
8. **območje jadranskih rek z morjem,** ki obsega Reko (Notranjska), pritoke Jadranskega morja v RS, in sicer Dragonjo, Badaševico, Rižano in Osapsko Reko ter druge neposredne pritoke Jadranskega morja in obalno morje.

1.3.1 Območja pomembnega vpliva poplav

V Sloveniji smo leta 2016 stopili v drugi cikel izvajanja Direktive 2007/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2007 o oceni in obvladovanju poplavne ogroženosti (UL L št. 288 z dne 6. 11. 2007, str. 27) (v nadaljnjem besedilu: poplavna direktiva). Drugi cikel izvajanja poplavne direktive kot eno izmed aktivnosti zahteva tudi pregled in preveritev obstoječih 61 območij pomembnega vpliva poplav (v nadaljnjem besedilu: OPVP) iz prvega cikla. V drugem ciklu je potrebno preveriti in upoštevati tudi vpliv podnebnih sprememb na poplavno ogroženost. Za OPVP se upravičeno pričakuje, da na teh območjih v primeru poplav lahko pride so največji škod na podlagi kriterijev ogroženosti iz poplavne direktive na zdravju ljudi, okolju, kulturni dediščini, gospodarskih dejavnostih, socialni infrastrukturi in infrastrukturi. Nekateri pomembnejši podatki v zvezi z OPVP v Sloveniji, predvsem kvantitativni pregled vplivov na različne ranljive elemente v prostoru, so:

- površina poplavnega območja,
- število stalnih in začasnih prebivalcev,
- število stavb s hišno številko,
- število enot kulturne dediščine,
- število kulturnih spomenikov državnega pomena,
- število poslovnih subjektov,
- ocenjeno število zaposlenih,
- število SEVESO zavezancev,
- dolžina pomembnejše linijske infrastrukture,
- število pomembnih objektov družbene infrastrukture državnega pomena.

S posodobitvijo nabora OPVP se je izoblikoval končni nabor 86 OPVP, od tega je 53 OPVP iz prvega cikla (3 se je spremenila prostorska razsežnost) in 33 novih OPVP, ki so bila določena in sprejeta s posodobitvijo metodologije in upoštevanjem dodatnih faktorjev vpliva (podnebne spremembe, ogroženost in škoda na infrastrukturi).

Slika 1: 86 območij pomembnega vpliva poplav v Sloveniji (Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Predhodna ocena poplavne ogroženosti RS, 2018)

Za območja pomembnega vpliva poplav v Republiki Sloveniji se nevarnostni potencial opredeli s kartami poplavne nevarnosti. **Karte poplavne nevarnosti**, izdelane za raven kartografskega merila najmanj 1 : 5000, prikazujejo dosege poplav pri pretokih s povratno dobo deset (Q10), sto (Q100) in petsto (Q500) let. Pretok Q10 je vrednost pretoka vode, ki je v določenem letu lahko dosežen ali presežen z

verjetnostjo 10 %, pretok Q100 je vrednost pretoka vode, ki je v določenem letu lahko dosežen ali presežen z verjetnostjo 1 %, pretok Q500 je vrednost pretoka vode, ki je v določenem letu lahko dosežen ali presežen z verjetnostjo 0,2 %. To je statistični izračun verjetnosti pojava glede na podatke iz preteklih let, vendar se, ne glede na statistično verjetnost, takšne poplave lahko pojavijo redkeje ali pogosteje.

Na podlagi kart poplavne nevarnosti so s kombiniranjem verjetnosti in jakosti pojava izdelane karte razredov poplavne nevarnosti (razred majhne, srednje, velike in preostale poplavne nevarnosti), ki se uporabljajo za določitev pogojev in omejitev za izvajanje dejavnosti in poseganje v prostor. Na podlagi kart poplavne nevarnosti so izdelane tudi **karte poplavne ogroženosti**, ki prikazujejo kraje z morebitnimi škodnimi posledicami poplav. Iz navedenih kart so razvidne pričakovane posledice poplav izbrane povratne dobe, ki so opisane s kazalniki, kot so okvirno število ogroženih prebivalcev, število in vrsta gospodarskih in negospodarskih dejavnosti na poplavnih območjih, obrati, ki lahko v primeru poplav povzročijo večje onesnaženje, možna prizadeta zavarovana območja itn.

Za OPVP so izdelane podrobnejše karte poplavne nevarnosti in karte poplavne ogroženosti in so dostopne na spletnem portalu [eVode](#).

Izdelovalci načrtov zaščite in reševanja ob poplavah na regijski in občinski ravni lahko karte poplavne ogroženosti uporabljajo kot delovni pripomoček pri izdelavi načrta zaščite in reševanja ob poplavah. Koristne informacije in kartografska gradiva (karte poplavne nevarnosti, karte poplavne ogroženosti itn.) so na spletnem portalu [eVode](#).

1.4 Verjetnost nastanka verižne nesreče

Intenzivnejše, obsežnejše in dolgotrajnejše poplave lahko povzročijo tudi verižne nesreče, med katerimi so pogoste oziroma pomembne predvsem naslednje:

- onesnaženje okolja oziroma nenadzorovano uhajanje nevarnih snovi v okolje,
- onesnaženje pitne vode,
- onesnaževanje živil oziroma krme,
- motnje in prekinitve oskrbe s pitno vodo,
- prekinitve oskrbe z električno energijo,
- prekinitve komunikacijskih storitev,
- pojav nalezljivih bolezni pri ljudeh,
- pojav oziroma širjenje posebno nevarnih bolezni in drugih bolezni pri živalih in karantenskih bolezni pri rastlinah,
- poškodbe infrastrukture (poškodbe in porušitve visokih pregrad),
- prekinitve transportnih poti.

Poplavne dogodke lahko spremljajo drugi naravni pojavi, globinska in bočna erozija strug vodotokov, transport in odlaganje erodiranega materiala, zemeljski in hribinski plazovi, odlomi skalovja in skalni podori, blatni in drobirski tokovi.

Po drugi strani pa poplave lahko nastanejo tudi zaradi drugih nesreč in pojavov, predvsem zaradi:

- zemeljskih plazov,
- skalnih podorov,
- snežnih plazov,
- potresov,
- porušitev visokih pregrad,
- odpovedi delovanja (nenadzorovan dvig) zapornic na jezovih hidroenergetskih objektov,
- zaledenitve vodotokov.

Ob verižni nesreči, ki je posledica poplave, poteka ukrepanje skladno z načrti zaščite in reševanja glede na nesrečo (nalezljive bolezni pri ljudeh, posebno nevarne bolezni živali, porušitev visokih pregrad itn.).

2 OBSEG NAČRTOVANJA

2.1 Temeljne ravni načrtovanja

Načrt ali dele načrta zaščite in reševanja ob poplavih izdelajo nosilci načrtovanja:

- država, URSZR v sodelovanju z ministrstvi, vladnimi službami in drugimi pristojnimi organi,
- izpostave URSZR (v nadaljnjem besedilu: regije),
- občine.

Obveznost izdelave načrta ali dela načrta zaščite in reševanja ob poplavih za posameznega nosilca načrtovanja je opredeljena glede na Oceno ogroženosti Republike Slovenije zaradi poplav, verzija 2.0, št. 8420-4/2015-58-DGZR, z dne 5. 12. 2016, v povezavi s preglednico 1, in glede na končno uvrstitev nosilca načrtovanja v določen razred ogroženosti. Obveznosti nosilcev načrtovanja iz preglednice 1 predstavljajo minimalne zahteve. Vsak nosilec načrtovanja se lahko odloči tudi za večji obseg načrtovanja.

Preglednica 1: Obveznosti nosilcev načrtovanja

Razred ogroženosti	Obveznosti nosilcev načrtovanja
1	Ni obveznosti.
2	Priporočljivo je izdelati dele načrta zaščite in reševanja oziroma dokumente, v katerih se določi način opazovanja, obveščanja in alarmiranja ter izvajanje zaščitnih ukrepov in nalog ZRP.
3	Treba je izdelati dele načrta zaščite in reševanja oziroma dokumente, v katerih se določi način opazovanja, obveščanja in alarmiranja ter izvajanje zaščitnih ukrepov in nalog ZRP.
4	Treba je izdelati dele načrta zaščite in reševanja oziroma dokumente, v katerih se določi način opazovanja, obveščanja in alarmiranja ter izvajanje zaščitnih ukrepov in nalog ZRP, priporočljivo pa je izdelati načrt zaščite in reševanja v celoti.
5	Treba je izdelati načrt zaščite in reševanja v celoti.

V Sloveniji so skladno s poplavno direktivo določena najbolj ogrožena poplavna območja kot OPVP in so razvidna iz Predhodne ocene poplavne ogroženosti Republike Slovenije (MOP, junij 2019)¹.

Občine, ki imajo na svojem območju del OPVP, posamezen OPVP ali več OPVP ne glede na ugotovljen razred ogroženosti v Oceni ogroženosti Republike Slovenije zaradi poplav, pristopijo k izdelavi načrta zaščite in reševanja v celoti.

Temeljni načrt zaščite in reševanja ob poplavih je Državni načrt zaščite in reševanja ob poplavih (v nadaljnjem besedilu: državni načrt). Izdelan je za pojav obsežnih poplav na kateremkoli vodotoku v državi oziroma za pojav poplav na območju dveh ali več regij.

Z državnim načrtom se urejajo koncept odziva na poplave, naloge zaščite, reševanja in pomoči ter zaščitni ukrepi in zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje, ki so v državni pristojnosti. Načrt ne vključuje aktivnosti varstva pred škodljivim delovanjem voda, ki so opredeljene v Zakonu o vodah (razen izvedbe izrednih ukrepov ob poplavih) in ki obenem niso v pristojnosti sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Državni načrt se podrobneje razčleni v regijskih načrtih zaščite in reševanja ob poplavih. Regijski načrt zaščite in reševanja ob poplavih je izdelan za pojav poplav v več občinah na območju ene regije. Regijski načrti oziroma deli načrta zaščite in reševanja ob poplavih se izdelajo v tistih regijah, ki so glede na Oceno ogroženosti Republike Slovenije zaradi poplav ter skladno s tem načrtom zavezane k izdelavi načrta oziroma dela načrta zaščite in reševanja (obveznosti nosilcev načrtovanja so razvidne iz preglednice 1 v povezavi s preglednico 2). Izvajanje načrta ali dela načrta se skladno z načelom postopnosti dopolnjuje k državnemu načrtu.

¹http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/podrocja/voda/predhodna_ocena_poplavne_ogrozenosti/predhodna_ocena_poplavne_ogrozenosti_2019.pdf

Na predlog izpostave URSZR in po odločitvi URSZR se lahko za nesreče, ki zahtevajo izvajanje podobnih nalog ZRP in zaščitnih ukrepov, izdelata skupen regijski načrt ali skupne posamezne dele načrtov.

Občinski načrt zaščite in reševanja ob poplavih je izdelan za pojav poplav na območju občine. Občinski načrti oziroma deli načrtov zaščite in reševanja ob poplavih se izdelajo v tistih občinah, ki so glede na Oceno ogroženosti Republike Slovenije zaradi poplav ter skladno z regijskim in državnim načrtom zavezane k izdelavi načrta oziroma dela načrta zaščite in reševanja ob poplavih. Občine pri pripravi načrtov upoštevajo tudi možnost pojava hudourniških poplav ter opredelijo koncept odziva na tovrstne poplave. Izvajanje načrta ali dela načrta se skladno z načelom postopnosti dopolnjuje k regijskemu oziroma državnemu načrtu.

Občine, ki imajo na svojem območju velike vodne pregrade in upravljavci vodnih pregrad, izdelajo ločen načrt zaščite in reševanja ob porušitvi vodne pregrade. Državni načrt ne vključuje porušitve vodnih pregrad.

Kadar je aktiviran državni načrt, občina skladno s potrebami in zmožnostmi zagotavlja pomoč poplavno prizadetim območjem zunaj svojega območja v silah in sredstvih za zaščito, reševanje in pomoč na predlog poveljnika CZ RS in v dogovoru z občino.

Preglednica 2: Število občin in regij, razvrščenih po razredih ogroženosti zaradi poplav (Ocena ogroženosti Republike Slovenije zaradi poplav, 2016)

Regija	1. razred ogroženosti	2. razred ogroženosti	3. razred ogroženosti	4. razred ogroženosti	5. razred ogroženosti	Skupno število občin	Razred ogroženosti regije
Gorenjska	6	3	3	2	4	18	4
Severnoprimorska	3	3	3	3	1	13	4
Dolenjska	9	4	2	0	0	15	1
Koroška	5	1	1	4	1	12	3
Notranjska	6	2	1	1	0	10	2
Obalna	0	0	1	1	2	4	5
Ljubljanska	5	5	6	11	5	32	5
Vzhodnoštajerska	7	6	6	3	0	22	2
Podravska	5	5	6	2	1	19	3
Pomurska	5	6	7	4	5	27	4
Zahodnoštajerska	5	7	8	11	2	33	4
Posavska	0	0	1	3	0	4	4
Zasavska	0	0	1	1	1	3	5
SKUPAJ OBČIN	56	42	46	46	22	212	

Organizacije, ki opravljajo vzgojno-izobraževalno, socialno, zdravstveno ali drugo dejavnost, ki obsega tudi oskrbo ali varovanje 30 ali več oseb, načrtujejo oziroma izdelajo:

- načrt zaščite in reševanja skladno z občinskimi načrti zaščite in reševanja ter načrti dejavnosti resornega ministrstva.

Skladno z regijskim in državnim načrtom zaščite in reševanja bolnišnice načrtujejo tudi izvedbo potrebnih zaščitnih ukrepov in nalog zaščite, reševanja in pomoči.

Načrt dejavnosti kot dodatek k državnemu načrtu izdelajo pristojna ministrstva in vladne službe, ki imajo naloge po tem načrtu. Pristojni organi in službe občinske uprave po potrebi izdelajo načrte dejavnosti kot dodatek k regijskim ali občinskim načrtom zaščite in reševanja.

Posebne priloge in dodatki k temu načrtu se uskladijo in izdelajo v šestih mesecih od sprejetja temeljnega načrta.

P – 300	Evidenčni list o vzdrževanju in razdelitvi načrta zaščite in reševanja
P – 301	Ocena ogroženosti Republike Slovenije zaradi poplav

3 ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI

3.1 Koncept odziva ob poplavah

Koncept odziva ob poplavah temelji na:

- hidroloških poročilih in hidroloških opozorilih Agencije RS za okolje (v nadaljnjem besedilu: ARSO),
- napovedanih vodostajih in pretokih vodotokov,
- na izmerjenih oziroma dejanskih vodostajih in pretokih vodotokov,
- ocenjenem in dejanskem obsegu posledic, ki jih poplava lahko povzroči na ljudeh, živalih, objektih, kulturni dediščini in okolju.

ARSO na podlagi meritev in modelskih napovedi opozarja pred poplavami rek, jezer in morja. ARSO v procesu opozarjanja izdaja hidrološka poročila in opozorila v besedni in grafični obliki, ki opisujejo oziroma grafično prikazujejo trenutne hidrološke razmere in napoved za tekoči in naslednji dan. Predvsem ob napovedanih intenzivnejših, obsežnejših in dolgotrajnejših padavinah in pričakovanih poplavah, ko ARSO napove rumeno, oranžno ali rdečo stopnjo nevarnosti pred poplavami (glej D-301 Hidrološka opozorila – stopnje nevarnosti in šifrant), lahko nosilci načrtovanja začnejo operativne aktivnosti priprav na poplavni dogodek. Status opozorila imajo le tisti predvideni poplavni dogodki, za katere je oziroma bo izdano hidrološko opozorilo z oranžno ali rdečo stopnjo ogroženosti. Dogodki z rumeno stopnjo ogroženosti so že vključeni v dnevno hidrološko poročilo. Hidrološko poročilo ARSO objavlja na svoji spletni strani in ga dnevno pošilja v Center za obveščanje RS (v nadaljnjem besedilu: CORS).

Pri odzivu na poplavo se uporabljajo štiri stopnje **intervencijskih vrednosti** vodostajev in pretokov vodotokov. Vrednosti vodostajev in pretokov vodotokov so vidne v aplikaciji Monitoring voda v sistemu SMOK (sistem monitoringa, opazovanja in kontrole). Stopnje intervencijskih vrednosti vodostajev in pretoka vodotokov pri odzivu ob poplavah so:

- **Naraščanje vodotokov in/ali gladine morja, jezer** (v nadaljnjem besedilu vodotokov) – pretok ali vodostaj vodotokov je presegel vrednosti v aplikaciji Monitoring voda v sistemu SMOK, pri katerih nadaljnje naraščanje vodotokov pomeni vse večjo možnost razlivanja zunaj strug vodotokov. ARSO stanje oziroma napoved tovrstnih razmer izdaja v dnevnem hidrološkem poročilu z zeleno (brez posebnosti) ali rumeno stopnjo ogroženosti (razlivanje), in sicer v besedni in grafični obliki. ARSO navedeno hidrološko poročilo pošlje na CORS, ta pa pristojnemu regijskemu centru za obveščanje (v nadaljnjem besedilu: ReCO).

Glede na napoved začeta CORS in pristojni ReCO stalno spremljati podatke o padavinah ter o vodostajih in pretokih vodotokov, predvsem tistih, ki so presegli zgoraj navedene vrednosti. Na občinski ravni se lahko tudi glede na razmere na terenu sprejme odločitve o vzpostavitvi opazovanja vodotokov na terenu. To velja predvsem za hudourniške vodotoke.

- **Razlivanje vodotokov** – pretok ali vodostaj vodotokov presega vrednosti prvih razlivanj zunaj strug vodotokov v aplikaciji Monitoring voda v sistemu SMOK in spremlja možnost hitrega naraščanja hudourniških vodotokov. ARSO stanje oziroma napoved tovrstnih razmer izdaja v dnevnem ali večkrat dnevnem hidrološkem poročilu z rumeno stopnjo ogroženosti (razlivanje). ARSO glede na vremenske in hidrološke razmere lahko začne redno izdajati hidrološka opozorila v primeru nadaljnega naraščanja vodotokov. CORS in pristojni ReCO nadaljujeta stalno spremljanje podatkov o padavinah, vodostajih in pretokih vodotokov.

Navadno so poplavljenе površine neposredno ob vodotokih ali hudournikih, kmetijske površine, izpostavljeni deli prometnic in prometnih objektov in drugi posamezni objekti. Obveščata se javnost in prebivalstvo ter dajejo se navodila za preventivni umik predmetov in dobrin iz kleti oziroma za njihov dvig v višja nadstropja. Na lokalni ravni se vzpostavi višja raven pripravljenosti za ukrepanje, na primer vpoklic nekaterih delavcev na delovno mesto, določitev pripravljenosti na domu, opozarjanje gasilskih enot in koncesionarjev na možnost poplav, določitev pregleda in priprave opreme za ukrepanje ob poplavah itn. Občinske sile in sredstva za ZRP so v pripravljenosti za ukrepanje, in če je treba, izvajajo intervencije ob poplavah. Če izvajanje nalog ZRP presega obseg intervencije, lahko občinski poveljnik CZ sprejme odločitve o aktiviranju občinskega načrta. Po

aktiviranju občinskega načrta vse aktivnosti ZRP vodi in usklajuje občinski poveljnik CZ. Koncept odziva na hudourniške poplave razdelajo občine v občinskih načrtih zaščite in reševanja.

- **Poplave** – pretok ali vodostaj vodotokov je močno povišan in lahko še narašča. Obseg poplavnih površin ob vodotokih in kmetijskih površinah je večji, poplavljeni in neprevozne so ceste lokalnega ali regionalnega pomena. Voda ogroža ali poplavi posamezne gospodarske ali stanovanjske objekte, ponekod lahko v nekoliko večjem obsegu. ARSO stanje oziroma napoved tovrstnih razmer izdaja v hidroloških opozorilih z oranžno stopnjo ogroženosti (poplava).

Lahko je aktiviran občinski načrt zaščite in reševanja ob poplavah. Občinske sile in sredstva za ZRP izvajajo ukrepe in naloge ZRP ob poplavah. Aktivnosti ZRP vodi in usklajuje občinski poveljnik CZ. Obveščata se javnost in prebivalstvo, alarmirajo se prizadeti prebivalci, aktivirajo se sile in sredstva za ZRP, določijo se zaščitni in drugi ukrepi, zbirajo informacije in posredujejo podatki, izvajajo naloge in zaščitni ukrepi ZRP ter spremlja se stanje.

Ob pojavu poplav v več občinah na območju ene regije in ko posamezne občine z lastnimi silami in sredstvi ZRP ne obvladujejo razmer, se, če je treba, vključijo regijske sile in sredstva ZRP. Aktivira se regijski načrt zaščite in reševanja ob poplavah. Aktivnosti ZRP v takem primeru vodi in usklajuje regijski poveljnik CZ.

- **Obsežne poplave** – pretok ali vodostaj vodotokov presega vrednosti, pri katerih so poplavljeni obsežnejše površine ob vodotokih, večji strnjeni deli naselij ali cela naselja. Poplava lahko traja dalj časa. ARSO stanje oziroma napoved tovrstnih razmer izdaja v hidroloških opozorilih z rdečo stopnjo ogroženosti (obsežna poplava).

Poleg občinskih načrtov so aktivirani tudi regijski načrti zaščite in reševanja ob poplavah. Občinske in regijske sile ter sredstva za ZRP izvajajo ukrepe in naloge ZRP ob poplavah. Aktivnosti ZRP vodi in usklajuje regijski poveljnik CZ.

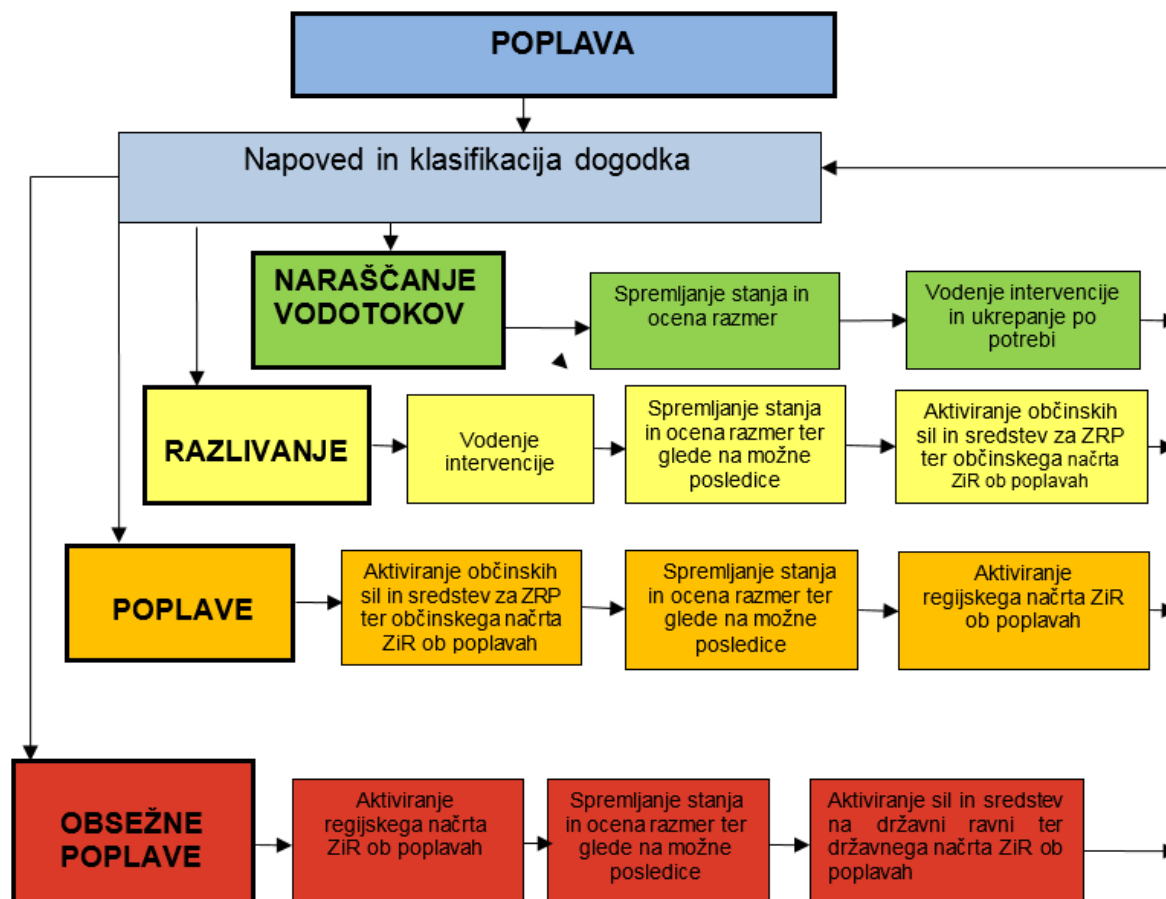
Poveljnik CZ RS oceni razmere in sprejme odločitve o aktiviranju državnega načrta glede na razmere in zahteve prizadetih občin in regij ter glede na napoved razvoja dogodkov. Obveščata se javnost in prebivalstvo, alarmirajo se prizadeti prebivalci, aktivirajo sile za ZRP, določijo zaščitni in drugi ukrepi, zbirajo informacije in posredujejo podatki, izvajajo naloge in zaščitni ukrepi ZRP, aktivirajo dodatne sile za ZRP z območij, ki so poplavno manj prizadeta ali neprizadeta, proučijo se potrebe po pomoči iz tujine in, če je treba, se zaprosi zanj, spremljata se stanje in konec aktivnosti. Ob pojavu obsežnih poplav na katerem koli vodotoku oziroma ko pride do poplav na območju dveh ali več regij, se aktivira državni načrt. Po aktiviranju državnega načrta so v ukrepanje ob poplavah poleg občinskih in regijskih vključeni tudi državne sile in sredstva ZRP. Aktivnosti ZRP v tem primeru vodi in usklajuje poveljnik CZ RS.

Hidrološka opozorila ARSO z barvnimi kodami in stopnjami nevarnosti niso v celoti primerljiva z intervencijskimi vrednostmi vodostajev in pretokov vodotokov v aplikaciji Monitoring voda v sistemu SMOK. To velja še posebej za začetno fazo razlivanja in poplav oziroma ob upoštevanju dejstva, da aplikacija Monitoring voda v sistemu SMOK vedno prikazuje trenutne hidrološke razmere, hidrološka opozorila ARSO z barvnimi kodami in stopnjami nevarnosti pa vsebujejo tudi predvidene hidrološke razmere (navadno od 24 do 36 ur pred dogodkom, ob hudourniških poplavah pa le nekaj ur pred dogodkom).

Podlaga za koncept odziva na poplave na vseh ravneh (občinski, regijski, državni) so intervencijske vrednosti posameznih vodotokov v aplikaciji Monitoring voda v sistemu SMOK. Poleg aplikacije SMOK, ki služi kot orodje in pomoč odločevalcem pri odzivu na poplave pa se lahko uporabijo tudi drugi razpoložljivi podatki.

D – 300 Protokol o medsebojni izmenjavi informacij o poplavnem dogodku (ARSO-CORS) D – 301 Hidrološka opozorila – stopnje nevarnosti in šifrant (ARSO)

Slika 2: Koncept odziva ob poplavih

3.2 Temeljne podmene načrta

Temeljne podmene načrta zaščite in reševanja ob poplavih so:

1. Državni načrt zaščite in reševanja ob poplavih je izdelan za pojav obsežnih poplav, ki nastanejo zaradi naravnih pojavov na katerem koli vodotoku v državi oziroma za pojav poplav na območju dveh ali več regij in kadar lokalne ter regijske sile in sredstva za ZRP ne zadoščajo za učinkovito izvajanje zaščitnih ukrepov in nalog ZRP.
2. Varstvo pred poplavami, kot je opredeljeno s tem načrtom, zagotavljajo v okviru svojih pristojnosti Ministrstvo za okolje in prostor, Direkcija RS za vode, ki zagotavlja obvezno gospodarsko javno službo na področju urejanja voda (koncesionariji), elektrarne in podjetja za vzdrževanje cest (koncesionariji). Prav tako varstvo pred poplavami v okviru svojih pristojnosti oziroma pravic in dolžnosti zagotavljajo državljani in drugi prebivalci Republike Slovenije kot posamezniki, društva in nevladne organizacije, javne reševalne službe, podjetja, zavodi in druge organizacije, katerih dejavnost je pomembna za ZRP, ter občine, regijski in državni organi, vsi skladno s svojimi pristojnostmi, usposobljenostjo in opremljenostjo.
3. V Državnem načrtu zaščite in reševanja ob poplavih se predvidijo zaščitni ukrepi in naloge ZRP za zaščito ljudi, živali, premoženja, kulturne dediščine in okolja, ki so lahko ogroženi zaradi poplav.
4. Poplave lahko ogrožajo ljudi, živali, premoženje, kulturno dediščino in okolje neposredno zaradi delovanja vodnega vala, zaradi poškodb objektov in naprav, namenjenih proizvodnji, predelavi, uporabi, prevozu, pretovarjanju, skladiščenju in odstranjevanju nevarnih snovi. Poplave lahko povzročijo tudi poškodbe ali porušitve mostov in druge prometne infrastrukture, poškodbe na vodni infrastrukturi in strugah vodotokov, poškodbe na električnih, plinskih in drugih napeljavah ter poškodbe na stanovanjskih in poslovnih stavbah itn. Naštete objekte morajo lastniki oziroma upravljavci na prizadetem območju pogledati takoj po poplavih. V občinskih načrtih zaščite in reševanja se določijo organizacije, ki s svojo dejavnostjo pomenijo nevarnost za nastanek nesreče in morajo pri izdelavi načrtov zaščite in reševanja upoštevati možne verižne nesreče.

5. Organi, pristojni za izdelavo načrtov zaščite in reševanja na občinski ravni, zagotovijo, da so prebivalci, ki živijo na poplavno ogroženih območjih, pravočasno in objektivno obveščeni o pričakovanih nevarnostih poplave, o ravnanju pred poplavo, med njo in po njej, o izvajanju osebne in vzajemne pomoči ter preventivnih ukrepov, načrtih in ukrepih za zmanjšanje in odpravo posledic ter o posledicah poplav.
6. Ob doseženih in preseženih intervencijskih vrednostih vodotokov, ki predstavljajo obsežne poplave, lahko Republika Slovenija za pomoč zaprosi države, s katerimi ima sklenjene dvo- in večstranske sporazume o sodelovanju, mednarodne organizacije in prek mehanizma CZ EU.

3.3 Uporaba načrta

Državni načrt zaščite in reševanja ob poplavah se aktivira, ko pride do:

- obsežnih poplav na katerem koli vodotoku oziroma
- poplav na območju dveh ali več regij.

Koncept odziva na hudourniške poplave razdelajo občine v občinskih načrtih zaščite in reševanja.

Pred aktiviranjem Državnega načrta zaščite in reševanja ob poplavah so skladno z načelom postopnosti že aktivirani:

- občinski načrti zaščite in reševanja ali posamezni deli občinskih načrtov zaščite in reševanja ob poplavah na prizadetih območjih,
- regijski načrti zaščite in reševanja ali posamezni deli regijskih načrtov zaščite in reševanja ob poplavah na prizadetih območjih.

Poveljnik CZ RS na podlagi ocene razmer in obsega posledic, zahtev prizadetih občin in regij ter predvidenega razvoja dogodkov sprejme odločitev o aktiviranju Državnega načrta zaščite in reševanja ob poplavah. Odločitev o aktiviranju načrta sprejme poveljnik CZ RS s sklepom.

Ko prenehajo razlogi za uporabo državnega načrta, odločitev o tem prav tako s sklepom sprejme poveljnik CZ RS.

D – 19 Vzorec sklepa o aktiviranju načrta ZiR ob nesreči

D – 20 Vzorec sklepa o preklicu izvajanja zaščitnih ukrepov in nalog ZRP

4 SILE IN SREDSTVA ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ TER VIRI ZA IZVAJANJE NAČRTA

4.1 Organi in organizacije, ki sodelujejo pri izvedbi nalog iz državne pristojnosti

4.1.1 Državni organi

Naloge v državni pristojnosti izvajajo Vlada RS, Urad Vlade RS za komuniciranje in ministrstva, pristojna za:

- obrambo in varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, GŠSV – Slovenska vojska, Uprava RS za zaščito in reševanje,
- notranje zadeve, Policija,
- okolje in prostor, Agencija RS za okolje, Direkcija RS za vode,
- zdravje,
- promet,
- energetiko,
- zunanje zadeve,
- finance,
- gospodarstvo,
- javno upravo,
- delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin,
- kulturno dediščino,
- izobraževanje in znanost,
- pravosodje.

4.1.2 Sile za zaščito, reševanje in pomoč na državni ravni

Enote, službe in organi Civilne zaščite:

- poveljnik CZ RS,
- Štab CZ RS,
- državna enota za hitre reševalne intervencije (EHI),
- enote za radiološko, kemično in biološko zaščito (RKB-zaščito),
- tehnične reševalne enote,
- enote za prvo pomoč,
- državna enota za varstvo pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi (NUS),
- informacijski center,
- državni logistični centri,
- službe za podporo,
- komisije za popis in oceno poškodovanosti objektov.

P – 1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih Štaba CZ RS
P – 3	Pregled sil za ZRP
P – 4	Podatki o organih, službah in enotah CZ

Gasilske enote:

- gasilske enote širšega pomena,
- poklicne in prostovoljne gasilske enote.

P – 12	Pregled gasilskih enot širšega pomena njihovih pooblastil s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov

Enote in službe društev ter drugih nevladnih organizacij, ki se za opravljanje nalog ZRP organizirajo kot službe državnega pomena in drugi, so:

- gorska reševalna služba,
- jamarska reševalna služba,
- podvodna reševalna služba,
- enote reševalcev z reševalnimi psi,
- enote za reševanje iz vode in na vodi,
- enote za postavitve začasnih prebivališč,
- enote radioamaterjev,
- aeroklubi,
- Rdeči križ Slovenije,
- Slovenska Karitas.

Enote, službe in centri za ZRP, ki jih organizirajo državni organi in drugi, so:

- izvajalci obvezne javne gospodarske službe na področju upravljanja voda (koncesionarji),
- ekološki laboratorij z mobilno enoto (ELME),
- mobilna enota ekološkega laboratorija (MEEL),
- mobilna enota za meteorologijo in hidrologijo (MEMH),
- mobilni center za obveščanje,
- enota za zaščito in reševanje ob nesrečah s klorom ter drugimi jedkimi snovmi,
- upravljavci prenosnega in distribucijskih elektroenergetskih omrežij,
- podjetja oziroma službe, ki skrbijo za vzdrževanje cest,
- upravljavec železniške infrastrukture (SŽ – Infrastruktura, d. o. o.),
- javna zdravstvena služba,
- veterinarska služba,
- izvajalci javne službe ravnanja s trupli živali in drugimi živalskimi stranskimi proizvodi,
- Policija,
- Slovenska vojska (SV).

Na občinski ravni:

- organizacije za oskrbo z vodo,
- skrbniki plovbnih območij in upravljavci pristanišč in vstopno-izstopnih mest.

P – 24 Pregled enot, služb in drugih operativnih sestav društev in drugih nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri reševanju

Zmogljivosti, ki jih zagotavlja Slovenska vojska:

- helikopterji in letala SV,
- logistične zmogljivosti (oskrba s hrano ter zagotavljanje vode, goriva, nastanitve in podpore),
- inženirske zmogljivosti (z gradbeno mehanizacijo, premostitveni mostovi),
- postavitve začasnih poveljniških elementov.

Zmogljivosti Policije:

- zmogljivosti policijskih postaj, policijskih uprav in Generalne policijske uprave,
- policisti Posebne policijske enote,
- helikopterji Letalske policijske enote,
- plovila Postaje pomorske policije,
- plovila za naloge na celinskih vodah,
- delovna skupina za identifikacijo oseb ob velikih naravnih in drugih nesrečah.

Zmogljivosti Uprave Republike Slovenije za pomorstvo:

- plovila Uprave Republike Slovenije za pomorstvo.

4.2 Materialno-tehnična sredstva za izvajanje načrta

Materialno-tehnična sredstva se načrtujejo za:

- zaščitno in reševalno opremo ter orodje (sredstva za osebno in skupinsko zaščito, oprema, vozila ter tehnična in druga sredstva, ki jih potrebujejo strokovnjaki, reševalne enote, službe in reševalci),
- materialna sredstva za zaščito, reševanje in pomoč iz državnih blagovnih rezerv,
- drugo, če je treba.

P – 6 Pregled osebne in skupne opreme ter sredstev pripadnikov enot za ZRP

P – 8	Pregled materialnih sredstev iz državnih rezerv za primer naravnih in drugih nesreč
P – 9	Pregled materialnih sredstev iz državnih blagovnih rezerv za primer naravnih in drugih nesreč
P – 302	Pregled oziroma ocena potrebnih sil in sredstev za ZRP

4.3 Predvidena finančna sredstva za izvajanje načrta

Finančna sredstva se načrtujejo za sodelujoče sile zaščite, reševanja in pomoči ter se uporabijo v primeru aktiviranja načrta v skladu z Merili za kritje stroškov intervencije (D-808 Merila za kritje stroškov intervencije).

Intervencijski stroški so stroški neodločljivih nalog zaščite, reševanja in pomoči ter nujnih del, s katerimi se rešujejo človeška življenja, premoženje in kulturna dediščina ter vzpostavijo osnovni pogoji za življenje na območju, ki ga je prizadela naravna ali druga nesreča.

Med intervencijske stroške ob poplavih lahko prištevamo stroške prevoza, prehrane in namestitve reševalcev oziroma pripadnikov sil za ZRP, stroške nadomestil oziroma refundacije plače in povračil stroškov med opravljanjem nalog ZRP, stroške goriva, maziva, stroške poškodovane in uničene opreme in nujnih popravil itn. Intervencijski stroški se izkazujejo le za čas trajanja intervencije. Stroški se prikazujejo in dokazujejo na podlagi dokumenta, ki dokazuje nujnost izvedbe aktivnosti (odredba pristojnega poveljnika CZ), ter ustreznih listin o izvedenem plačilnem prometu (računi), kar je treba dokazovati v postopku morebitne dodelitve sredstev državnega proračuna.

Stroške intervencije, ki izhajajo iz nalog gasilstva, se krijejo na podlagi Meril za kritje stroškov intervencije (glej D-808). Stroški intervencije se krijejo iz proračuna RS, če je bila intervencija izvršena na podlagi aktiviranja Državnega načrta zaščite in reševanja ob poplavih.

Stroški intervencije drugih enot, služb, društev in organizacij, ki opravljajo naloge ZRP, se krijejo v skladu s sklenjenimi pogodbami in pravili državnih pomoči.

Po tem, ko je bil aktiviran Državni načrt zaščite in reševanja ob poplavih, URSZR zbere, ugotavlja, oceni, uskladi in verificira intervencijske stroške na državni, regijski in občinski ravni. Po končani intervenciji URSZR za Vlado RS pripravi poročilo o izvedenih aktivnostih in intervencijskih ter drugih stroških, ki so zaradi poplave na prizadetem območju nastali na podlagi aktiviranja Državnega načrta zaščite in reševanja ob poplavi. Postopek povrnitve intervencijskih stroškov je zapisan v skupnem dodatku D-13 Vzorec obrazca za povrnitev stroškov občinam ob nesreči.

D – 1	Načrtovana finančna sredstva za izvajanje načrta ZiR
D – 13	Vzorec obrazca za povrnitev stroškov občinam ob nesreči
D – 808	Merila za kritje stroškov intervencije

5 OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE

5.1 Opazovanje in napovedovanje vodostajev ter pretokov rek, vodostajev jezer in morja

Poplave je v večini primerov mogoče predvideti. S spremljanjem in modeliranjem hidrometeoroloških razmer se lahko z določeno zanesljivostjo predvidijo čas in območja, kjer bi lahko vodotoki prestopili bregove. Za spremljanje nevarnosti poplav so najpomembnejši podatki o vodostajih in pretokih vodotokov, prav tako pa tudi podatki o napovedani in dejanski količini padavin. Na občinski ravni se lahko, če je treba, organizira opazovanje vodotokov na terenu.

URSZR je zgradila sistem za spremljanje opazovalnega omrežja, tako imenovani sistem SMOK, v katerega je vključena tudi aplikacija Monitoring voda, ki spremlja pretoke ter vodostaje vodotokov in morja in v katerem so določene intervencijske vrednosti vodostajev in pretokov vodotokov. Sistem črpa podatke iz merilnih sistemov o stanju voda ARSO ter jih prikazuje in dopolnjuje z lastnimi podatki. Sistem SMOK je dostopen na spletni strani [SMOK](#).

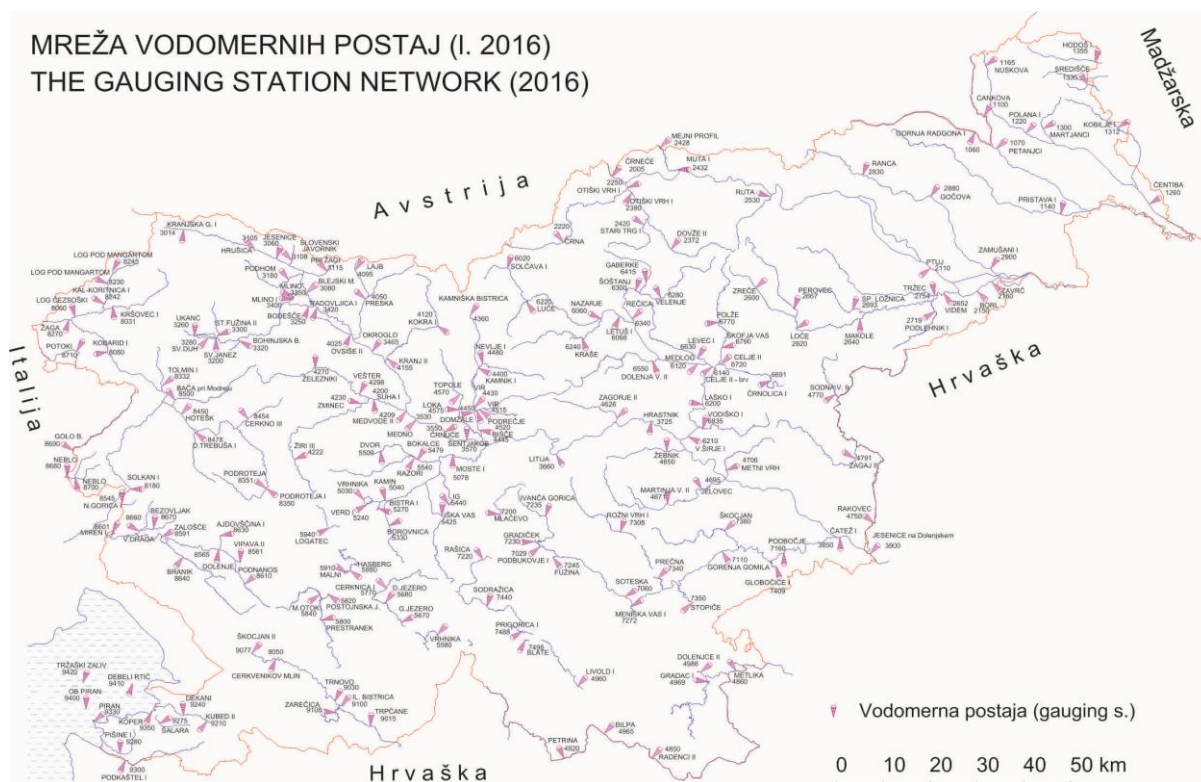
CORS in ReCO s pomočjo aplikacije Monitoring voda v sistemu SMOK spremljajo višino vodostajev in pretoke vodotokov. Aplikacija Monitoring voda v sistemu SMOK vedno prikazuje trenutne hidrološke razmere v primerjavi s hidrološkimi poročili in opozorili, ki vsebujejo tudi predvidene hidrološke razmere.

ARSO na podlagi meritev in modelskih napovedi opozarja pred poplavami rek, jezer in morja. ARSO izdaja dnevno hidrološko poročilo v besedni obliki ter napoved visokovodnih razmer v grafični obliki in ju objavlja na svojih spletnih straneh ter jih posreduje uporabnikom. ARSO v procesu opazovanja in napovedovanja hidroloških razmer izdaja hidrološka opozorila in pri tem uporablja opozorilne vrednosti za vodostaje in pretoke vodotokov, ki veljajo za okolico posameznih vodomernih postaj iz opazovalne mreže ARSO. Vrednosti stopnje nevarnosti so razdeljene na štiri stopnje nevarnosti: zelena, rumena, oranžna in rdeča (glej D-301 Hidrološka opozorila – stopnje nevarnosti in šifrant). Dnevno hidrološko poročilo v besedni obliki ter napoved visokovodnih razmer v grafični obliki in hidrološka opozorila z barvnimi kodami in stopnjami nevarnosti ARSO dnevno posreduje na CORS.

ARSO spremlja hidrološko stanje v Republiki Sloveniji in sodeluje s sosednjimi državami pri izmenjavi podatkov o stanju voda na njihovem ozemlju. Kadar so napovedane prekoračitve opozorilnih vrednosti vodostajev oziroma pretokov vodotokov in vodostaja morja, najpozneje pa, ko so te vrednosti presežene, se začnejo izredno spremljanje in obveščanje o nevarnih hidroloških razmerah in izdaja hidroloških opozoril o nevarnosti poplav.

Osnovna podpora celotni hidrološki dejavnosti je merilna mreža oziroma hidrološko opazovanje. Vodostaje in pretoke vodotokov ter vodostaj morja se v Sloveniji spremlja na 180 samodejnih vodomernih postajah, od katerih so tri mareografske boje.

D – 300 Protokol o medsebojni izmenjavi informacij o poplavnem dogodku (ARSO-CORS)
D – 301 Hidrološka opozorila – stopnje nevarnosti in šifrant (ARSO)

Slika 3: Mreža vodomernih postaj (ARSO, 2016)

Za spremljanje pojava in količine padavin ima ARSO od leta 2016 na voljo podatke nacionalne mreže 120 samodejnih meteoroloških postaj in 180 samodejnih vodomernih postaj ter podatke, ki jih posredujejo dva meteorološka radarja in sateliti.

5.2 Obveščanje pristojnih organov in služb na državni ravni

Računalniška mreža ARSO, na kateri se podatki avtomatskih merilnih postaj (meteoroloških in vodomernih) obnavljajo vsakih deset minut, je povezana z informacijsko-komunikacijskim sistemom URSZR. Prek skupnih prognostičnih sistemov so vključeni podatki o stanju voda v porečju Mure v sosednji Avstriji in povodju Soče v Furlaniji - Julijski krajini.

ARSO s hidrološkim poročilom v besedni obliki ter napovedjo visokovodnih razmer v grafični obliki ter s hidrološkim opozorilom o vsaki zaznani nevarnosti za nastanek poplav ali o poplavih obvesti CORS. Izmenjava informacij in podatkov o nevarnosti poplav med ARSO in CORS poteka po protokolu o medsebojni izmenjavi informacij o poplavnem dogodku (glej D-300).

Hidrološko opozorilo ARSO vsebuje podatke o:

- vodotokih, ki so presegli opozorilne vrednosti pretokov in/ali vodostajev ARSO,
- pričakovane čase nastanka poplav in razvoju poplavnih dogodkov,
- območju nastanka in obsegu poplav,
- hidrološkem stanju in napovedi poplav označeno s stopnjami nevarnosti z barvno kodo ter v grafičnem prikazu visokovodnih razmer.

CORS o poplavih, ki lahko prizadenejo oziroma so prizadele urbana območja, ogrozile življenje ljudi in lahko povzročijo ali pa so povzročile večjo materialno škodo, oziroma o poplavih, zaradi katerih je bil aktiviran državni načrt, obvesti:

- ReCO, na območju katerega je nevarnost poplav,
- poveljnika CZ RS,
- generalnega direktorja URSZR,
- dežurnega delavca URSZR,
- Operativno komunikacijski center Uprave za policijske specialnosti Generalne policijske uprave (OKC UPS GPU),
- Nacionalni center za krizno upravljanje (NCKU),
- Operativni center Slovenske vojske (OC SV),

- Urad RS za komuniciranje (UKOM),
- ministrstva in vladne službe, ki imajo zadolžitve po državnem načrtu,
- ELES, d. o. o., ki je izvajalec gospodarske javne službe systemskega operaterja prenosnega elektroenergetskega omrežja, in elektrodistribucijska podjetja na območjih, ogroženih zaradi poplav,
- Inšpektorat RS za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami (IRSVNDN),
- po potrebi Telekom Slovenije, A1 Slovenija, SŽ – Infrastruktura, d. o. o., DARS d.d. in DRSI,
- organe za stike drugih držav in mednarodnih organizacij (skladno z mednarodnimi sporazumi),
- javnost.

Ko poveljnik CZ RS sprejme odločitev o aktiviranju Državnega načrta zaščite in reševanja ob poplavah, o tem obvesti CORS. V nadaljevanju CORS o aktiviranju načrta obvesti vse, ki imajo naloge po tem načrtu (glej poglavje 7).

P – 2	Podatki o dežurnih osebah na URSZR
P – 15	Podatki o odgovornih osebah, ki se jih obvešča o nesreči
D – 8	Navodilo za obveščanje ob nesreči
D – 22	Načrt dejavnosti URSZR

5.2.1 Obveščanje prebivalcev na ogroženem območju

Obveščanje prebivalcev na ogroženem območju mora biti usklajeno z obveščanjem splošne javnosti. Za obveščanje prebivalcev o stanju na ogroženem območju so pristojne občine, ki načine in oblike obveščanja podrobneje razdelajo v občinskih načrtih zaščite in reševanja ob poplavah ter z njimi seznanijo prebivalce. Informacije o razmerah na ogroženem območju, o izvajanju preventivnih ukrepov ter osebne in vzajemne zaščite in o izvajanju zaščitnih ukrepov in nalog ZRP občine posredujejo prek osrednjih in lokalnih medijev in na druge, krajevno običajne načine. Navodila ogroženim prebivalcem o zaščitnih ukrepih so odvisna od nevarnosti. Občine lahko objavijo posebno telefonsko številko, na kateri lahko občani dobijo informacije o nesreči. Ob visokih vodah, ko je ogroženih več občin, lahko informacijske centre organizirajo tudi regije.

URSZR lahko po potrebi organizira informacijski center.

D – 5	Priporočilo o organiziranju in delovanju informacijskega centra
P – 18	Seznam medijev, ki bodo posredovali obvestilo o izvedenem alarmiranju in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov

5.2.2 Obveščanje splošne javnosti

Ljudje, ki živijo na poplavnih območjih, morajo biti seznanjeni s poplavno nevarnostjo. Javnost mora biti o nevarnosti poplav pravočasno, objektivno in korektno obveščena, tako o obsegu poplav in njenih posledicah kot tudi o aktivnostih za odpravo posledic.

ARSO ves čas zagotavlja in posreduje podatke o hidrometeoroloških razmerah. Prvo sporočilo za javnost in vsa nadaljnja sporočila o poplavi oblikuje in o tem obvešča javnost v skladu z Zakonom o državnih meteorološki, hidrološki, oceanografski in seizmološki službi.

Za sprotno obveščanje Vlade RS, ministrstev in drugih državnih organov ter služb, občin in drugih izvajalcev nalog zaščite, reševanja in pomoči o stanju in razmerah na območju nesreče, sprejetih ukrepih in poteku zaščite in reševanja skrbi URSZR, ki zato v sodelovanju z ministrstvi, drugimi državnimi organi, javnimi zavodi in nevladnimi organizacijami:

- pripravlja dnevni informativni bilten (redni);
- pripravlja in objavlja informacije na teletekstu TV Slovenija;
- pripravlja in objavlja informacije na svetovnem spletu ([spletna stran URSZR](#));
- pripravlja občasne širše pisne informacije (izredni informativni bilten).

Po aktiviranju Štaba CZ RS sporočila za javnost glede poteka zaščitno-reševalnih aktivnosti pripravi in posreduje v objavo štab CZ RS. To nalogo opravlja predstavnik za odnose z javnostmi URSZR, ki v sodelovanju z uradom RS za komuniciranje obvešča tudi tuje javnosti. Če URSZR za komuniciranje z javnostmi s svojimi kadrovskimi zmogljivostmi Štabu CZ RS ne more zagotoviti zadostne podpore, se v obveščanje vključi tudi služba MO, pristojna za odnose z javnostmi.

Obveščanje javnosti ob nesrečah poteka v medijih, ki morajo po predpisih na zahtevo državnih organov, javnih podjetij in zavodov brez odlašanja brezplačno objaviti nujno sporočilo, povezano z resno ogroženostjo življenja, zdravja ali premoženja ljudi, kulturne in naravne dediščine ter varnosti države. V takih primerih so za takojšnje posredovanje sporočil državnih organov za javnost pristojni:

- Televizija Slovenija,
- Radio Slovenija,
- Slovenska tiskovna agencija,
- če je treba, tudi drugi mediji.

CORS vsak dan za prejšnji dan pripravi dnevni informativni bilten o pomembnejših pojavih in dogodkih s področja zaščite in reševanja v državi in ga pošlje prejemnikom po seznamu. Ob obsežnih poplavah mora CORS, če je treba, pripraviti tudi izredni informativni bilten, ki ga praviloma prejmejo prejemniki po seznamu.

CORS lahko usklajeno s poveljnikom CZ RS o posledicah poplav obvešča javnost neposredno prek dnevnih in izrednih informativnih biltenov, radia, televizije, časopisov, teleteksta, spletnih strani MO in URSZR, svetovnega spleta in drugih medijev.

P – 17	Seznam prejemnikov informativnega biltena
D – 102	Predpisi o medijih

5.2.3 Obveščanje drugih držav, Evropske unije in mednarodnih organizacij

URSZR je pristojna za obveščanje na podlagi:

- sklenjenih dvo- in večstranskih sporazumov o sodelovanju pri varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami, v katerih je opredeljen tudi način obveščanja o nevarnostih in posledicah nesreč,
- sklenjenih protokolov z drugimi državami o medsebojnem obveščanju ter pomoči ob naravnih in drugih nesrečah, ki vključujejo tudi poplave.

URSZR prek CORS o nevarnostih in posledicah obsežnih poplav obvešča sosednje države, torej Republiko Avstrijo, Republiko Hrvaško, Republiko Italijo in Republiko Madžarsko. O nesreči URSZR prek CORS obvešča tudi Center za usklajevanje nujnega odziva (EU – ERCC), Evro-atlantski center za usklajevanje pomoči ob nesrečah (NATO – EADRCC) in, če je treba, tudi Urad Združenih narodov za usklajevanje humanitarnih aktivnosti (UN – OCHA).

Ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, obvešča o obsežnih poplavah diplomatska predstavništva tujih držav v Sloveniji in diplomatska predstavništva Slovenije v tujini ter mednarodne humanitarne organizacije. Obvestila morajo vsebovati podatke in biti poslana na način, kot to opredeljujejo dvo- in večstranski dogovori oziroma drugi predpisi.

P – 16	Pregled kontaktnih organov drugih držav in mednarodnih organizacij, dežel in županij sosednjih držav
D – 18	Vzorec obrazca za obveščanje organov drugih držav in mednarodnih organizacij

5.3 Alarmiranje prebivalstva na ogroženem območju

Ob nevarnosti nastanka poplav na naseljenem območju, ko so zaradi pričakovane višine vodnega vala lahko ogrožena življenja ljudi, je treba takoj začeti izvajati določene zaščitne ukrepe. Ogroženi prebivalci se na bližajočo se nevarnost poplave opozorijo z alarmiranjem.

Alarmiranje obsega postopke od opozarjanja na nevarnost poplav in alarmiranja do prenehanja nevarnosti poplav s pomočjo zvočnih signalov ter aktiviranje določenih enot, služb in operativnih sestav za ZRP. Alarmiranje izvede pristojni ReCO na zahtevo vodje intervencije, občinskega ali regijskega poveljnika CZ oziroma župana.

ReCO, ki je sprožil sirene, mora takoj po znaku za preplah posredovati obvestilo o vzroku proženja alarma po radiu, televiziji, svetovnem spletu in CORS-u oziroma na drug predviden način, o vrsti nevarnosti in napotke za osebno in vzajemno zaščito ter napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov. Postopki glede proženja siren, priprave in posredovanja informacij o nevarnosti po proženju siren in o napotkih za osebno in vzajemno zaščito se predvidijo v standardnem operativnem postopku v centrih za obveščanje. Če je alarmni znak dan na obmejnem območju, pristojni ReCO obvesti o vzroku proženja alarma CORS, ki o tem obvesti pristojne službe v sosednji državi.

6 AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ

6.1 Aktiviranje državnih organov vodenja CZ in njihovih strokovnih služb

Po obvestilu o nevarnosti nastanka obsežnih poplav in prvih poročilih o posledicah poplav na nekem območju poveljnik CZ RS skupaj s strokovnjaki oceni trenutne razmere. Na podlagi razsežnosti in posledic poplav ter zahtev ogroženih občin in regij po pomoči ter napovedi za naprej (višina vodostaja, pretoki, količina padavin) poveljnik CZ RS sprejme odločitve o aktiviranju državnega načrta. To pomeni tudi aktiviranje državnih organov, pristojnih za operativno in strokovno vodenje ZRP ter uporabo državnih sil in sredstev za ZRP.

Pri izvajanju zaščite, reševanja in pomoči organi vodenja upoštevajo načelo postopnosti uporabe sil in sredstev ter stvarne in krajevne pristojnosti za izvedbo določenih ukrepov in nalog ZRP.

Glede na oceno razmer, hidrološka opozorila, razsežnost poplav in napovedi dogodkov lahko poveljnik CZ RS skliče Štab CZ RS ter regijske poveljnike CZ.

6.2 Aktiviranje sil za zaščito, reševanje in pomoč na državni ravni

Enote, službe in druge operativne sestave sil za ZRP, ki so v državni pristojnosti, aktivira CORS na podlagi odločitve:

- poveljnika CZ RS ali
- generalnega direktorja URSZR.

Prošnjo za pomoč enot, služb in drugih operativnih sestav sil za ZRP, ki so v državni pristojnosti, lahko podajo:

- vodja intervencije,
- župan,
- občinski poveljnik CZ, poslovodni organ gospodarske družbe, zavoda ali druge organizacije, ki mora skladno s predpisi o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami izdelati načrt zaščite in reševanja,
- vodja izpostave URSZR,
- dežurni delavec uprave URSZR.

Občinski poveljnik CZ naslovi prošnjo za pomoč enot, služb in drugih operativnih sestav sil za ZRP, ki so v državni pristojnosti na pristojno izpostavo URSZR, katera posreduje prejeto prošnjo poveljniku CZ RS oziroma v Štab CZ RS, kjer se presodi in predlaga vrsta pomoči. Služba za podporo štaba CZ RS obvesti prosilca za pomoč o vrsti odobrene pomoči.

Aktiviranje enot, služb in drugih operativnih sestav sil za ZRP, ki so v državni pristojnosti, izvrši CORS neposredno ali v sodelovanju s pristojnimi ReCO.

Za opravljanje nalog, ki jih vodi Policija, kot so iskanje pogrešanih oseb, identifikacija oseb in druge podobne naloge, lahko OKC UPS GPU predlaga aktiviranje enot, služb in drugih operativnih sestav, ki so v državni pristojnosti.

Za pomoč Policije pri izvajanju ZRP ob poplavah lahko preko CORS in OKC UPS GPU zaprosi poveljnik CZ RS, generalni direktor URSZR oziroma vodja intervencije.

Državni zrakoplovi za nujne naloge ZRP ob poplavah, za nujno medicinsko pomoč, prevoz obolelih in poškodovanih do zdravstvene službe oziroma med bolnišnicami se aktivirajo in uporabljajo skladno s predpisi in dokumenti o uporabi zrakoplovov za opravljanje nalog ZRP ob naravnih in drugih nesrečah.

Prošnjo za aktiviranje in uporabo zmogljivosti Slovenske vojske lahko poda poveljnik CZ RS, in sicer na podlagi lastne odločitve ali na predlog župana, občinskega ali regijskega poveljnika CZ oziroma vodje intervencije.

O pripravljenosti in aktiviranju sil za ZRP iz državne pristojnosti odloča poveljnik CZ RS.

O pripravljenosti in aktiviranju sil za ZRP na območju ogrožene regije odloča regijski poveljnik CZ. O pripravljenosti in aktiviranju sil za ZRP iz drugih regij pa na podlagi zahtev občin in predlogov regijskih poveljnikov CZ iz ogroženih regij odloča poveljnik CZ RS.

Poveljnik CZ RS lahko odloči v primeru potrebe in na podlagi dogovora z občino tudi o aktiviranju enot, služb in drugih delovnih operativnih sestav v regiji ali občini. Aktiviranje izvrši pristojni ReCO, ki mora o tem obvestiti tudi regijskega ali občinskega poveljnika CZ.

Pripadnike CZ in drugih državnih sil za ZRP vpokliče URSZR oziroma pristojna izpostava URSZR. Ti urejajo tudi vse zadeve, povezane z nadomestili plač in povračili stroškov, ki jih imajo pripadniki CZ ter drugih sil za ZRP (poklicni in prostovoljci) pri opravljanju nalog ZRP. V primeru aktiviranja državnega načrta krije država vse stroške, povezane s pripravljenostjo in delovanjem teh sil na prizadetem območju.

Državne sile za ZRP (državne in regijske enote), ki odidejo na ogroženo območje, se zberejo na svojih zbirališčih in se napotijo v logistične centre ogroženih regij, kjer se jim na podlagi zahtev občin ogroženega območja določi njihovo delovišče in izdajo delovni nalogi.

P – 5	Seznam zbirališč sil za ZRP
D – 14	Vzorec odredbe o aktiviranju sil in sredstev za ZRP
D – 15	Vzorec delovnega naloga
D – 103	Dokumenti o aktiviranju državnih zrakoplovov za nujne naloge ZRP

6.3 Aktiviranje sredstev pomoči

Poveljnik CZ RS na zahtevo pristojnih regijskih poveljnikov CZ ali vodij intervencijskih enot in služb presodi o potrebah po materialnih in finančnih sredstvih. O uporabi materialnih sredstev, ki so:

- last Zavoda RS za blagovne rezerve (v nadaljnjem besedilu: državne blagovne rezerve), za pomoč prizadetim ob naravni nesreči odloča Vlada RS na predlog ministra, pristojnega za preskrbo, in poveljnika CZ RS,
- državne rezerve materialnih sredstev, katerih skrbnik je URSZR (v nadaljnjem besedilu: državne rezerve materialnih sredstev) za primer naravnih in drugih nesreč, odloča Vlada RS, v nujnih primerih pa tudi poveljnik CZ RS.

Materialna pomoč države ob poplavih lahko obsega:

- pomoč v zaščitni in reševalni opremi,
- pomoč v sredstvih za začasno nastanitev in oskrbo ljudi,
- posredovanje pri zagotavljanju specialne opreme, ki je na ogroženem območju ni mogoče dobiti (gradbena mehanizacija, naprave za prečiščevanje vode, električni agregati, muljne črpalke visokih zmogljivosti itn.),
- pomoč v hrani, pitni vodi, zdravilih, obleki, obutvi in podobno.

D – 3	Načrt organizacije in delovanja državnega logističnega centra
-------	---

6.4 Mednarodna pomoč

Za mednarodno pomoč v silah in sredstvih lahko zaprosi Vlada RS ali poveljnik CZ RS, če z meddržavnimi sporazumi ni drugače določeno. Po sprejeti odločitvi, da Slovenija zaprosi za mednarodno pomoč, URSZR oziroma CORS pošlje zaprosilo sosednjim in drugim državam, skladno z dvostranskimi sporazumi, Evropski uniji prek mehanizma Unije na področju civilne zaščite (Centru za usklajevanje nujnega odziva – ERCC) ter mednarodnim organizacijam, skladno z mednarodnimi sporazumi.

Mednarodno pomoč usklajuje URSZR in lahko glede na potrebe obsega:

- storitve strokovnjakov,
- pomoč reševalnih enot in služb,
- uporabo zaščitne in reševalne opreme ter sredstev,
- materialno pomoč (živila, pitno vodo, obleko, obutev, zdravila, krmo za živino, zabojnike, prikolice in druga sredstva, ki so namenjena brezplačni razdelitvi ogroženemu prebivalstvu kot pomoč za lajšanje posledic nesreče),
- uporabo letališč, prometnih sredstev in drugih možnosti na ozemlju in v zračnem prostoru druge države znotraj zagotavljanja mednarodne pomoči.

Posamezni strokovnjaki, reševalne enote in službe ter materialna pomoč iz drugih držav se glede na odločitev poveljnika CZ RS zbirajo v državnem logističnem centru v Ljubljani in regijskih logističnih centrih. V teh centrih se neposredno zbira pomoč, ki bi prihajala v Slovenijo po cestah in železnici. Odločitev o tem, v katerih logističnih centrih se pomoč zbira, sprejme poveljnik CZ RS.

Za sprejemanje pomoči, ki v RS prihaja z zrakoplovi, so določena Letališče Jožeta Pučnika Ljubljana, Letališče Edvarda Rusjana Maribor in Letališče Cerklje ob Krki. Za organizacijo in pomoč pri sprejemanju mednarodne pomoči, ki v Slovenijo prispe z zrakoplovi, in nadaljnjo dostavo v ustrezne logistične centre ali neposredno na ogroženo območje, so pristojne izpostave URSZR Kranj, Maribor in Brežice.

Pomoč, ki prispe po morju, se sprejme v Luki Koper.

Za sprejem pomoči v obliki večjega števila reševalnih enot in zrakoplovov se uporablja dokument oziroma postopkovnik imenovan Podpora države gostiteljice mednarodni pomoči ob naravni in drugi nesreči v Republiki Sloveniji.

D – 17 Vzorec prošnje za mednarodno pomoč
--

7 UPRAVLJANJE IN VODENJE

7.1 Organi in njihove naloge

Vodenje sil za zaščito, reševanje in pomoč je urejeno z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami. Po tem zakonu se varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami organizira in izvaja kot enoten sistem na lokalni, regionalni in državni ravni.

Naloge, ki jih imajo posamezni državni organi med poplavami in po njih, so navedene v nadaljevanju.

7.1.1 Vlada RS

- Usmerja in usklajuje izvajanje zaščite, reševanja in pomoči ter odpravljanje posledic prek poveljnika CZ RS;
- odloča o uporabi sredstev proračuna RS za pokrivanje stroškov ukrepov in opravljanja nalog ZRP ob aktiviranju državnega načrta;
- odloča o uporabi sredstev proračuna RS za pomoč ogroženim občinam pri zagotavljanju osnovnih pogojev za življenje;
- odloča o zaprosilu za mednarodno pomoč;
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

7.1.2 Poveljnik Civilne zaščite RS

- Odloča o aktiviranju Državnega načrta zaščite in reševanja ob poplavah;
- operativno in strokovno vodi dejavnost Civilne zaščite ter skrbi za povezano in usklajeno delovanje vseh sil za ZRP;
- usklajuje operativne zaščitne ukrepe in naloge ZRP ter dejavnosti ministrstev in drugih državnih organov;
- usklajuje mednarodno pomoč v silah in sredstvih za ZRP;
- obvešča Vlado RS o posledicah in stanju na ogroženem območju ter daje mnenja in predloge glede zaščite, reševanja in pomoči ter odpravljanja posledic poplav;
- vodi pripravo končnega poročila o poplavah in ga predlaga v sprejem Vladi RS;
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

7.1.3 Ministrstvo, pristojno za obrambo

7.1.3.1 Uprava RS za zaščito in reševanje

- Spremlja in v sodelovanju z ARSO opozarja na nevarnost poplav ter daje napotke za ravnanje;
- zagotavlja službo za podporo poveljniku CZ RS, prostorske, informacijsko-komunikacijske in druge pogoje za delo poveljnika CZ RS in Štaba CZ RS;
- usmerja delovanje ReCO;
- zagotavlja izvajanje ozaveščanja prebivalcev za izvajanje osebne in vzajemne zaščite;
- zagotavlja logistično podporo pri delovanju državnih sil za ZRP;
- oblikuje in vzdržuje državne rezerve materialnih sredstev za primer naravnih in drugih nesreč;
- obvešča druge države in mednarodne organizacije ter z njimi operativno ureja pomoč v silah in sredstvih za ZRP;
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

D – 22 Načrt dejavnosti Uprave RS za zaščito in reševanje
--

7.1.3.2 Slovenska vojska

- Sodeluje pri opravljanju reševalnih, humanitarnih, oskrbovalnih, izvidovalnih (tudi z brezпилotnimi letali) in drugih nalog, pomembnih za ZRP ob poplavah;
- sodeluje pri vzorčenju in analizi pitne vode, prečiščevanje vode pa izvaja enota za oskrbo vode,
- sodeluje pri izvajanju interventnih del z inženirskimi zmogljivostmi (z gradbeno mehanizacijo in premostitvenimi mostovi);

- lahko sodeluje pri evakuaciji civilnega prebivalstva ter z logističnimi zmogljivostmi zagotavlja pogoje za namestitvev in oskrbo ogroženega prebivalstva ter pri gradnji začasnih nasipov;
- sodeluje pri detekciji radioloških, kemijskih, bioloških ali drugih virov ogrožanja ob nesrečah z industrijskimi nevarnimi snovmi in drugih nesrečah z JRKB izvidniškimi zmogljivostmi;
- sodeluje pri zagotavljanju vzorcev za identifikacijo nevarnih snovi z RKB skupinami za vzorčenje in sodeluje pri identifikaciji nevarnih snovi z mobilnimi RKB laboratoriji;
- sodeluje pri dekontaminaciji ljudi, vozil, materialnih sredstev, objektov in zemljišč z zmogljivostmi JRKB dekontaminacije;
- skladno s svojimi pristojnostmi usklajuje sodelovanje preostalih zmogljivosti SV pri opravljanju nalog ZRP;
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

D – 22 Načrt dejavnosti Slovenske vojske

7.1.4 Ministrstvo, pristojno za notranje zadeve

- Opravlja naloge na področjih javne varnosti, Policije in upravnih notranjih zadev ter migracij;
- opravlja nujne naloge, ki se nanašajo na organizacijo in izvedbo ukrepov na ogroženem območju,
- spremlja zagotavljanje obveznega organiziranja službe varovanja in varovanja kritične infrastrukture na ogroženem območju;
- analizira, nadzira in ocenjuje učinkovitost in primernost metod dela Policije in služb MNZ;
- obvešča javnost o izvedenih nalogah s svojega delovnega področja;
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

7.1.4.1 Policija

- Varuje življenja, osebno varnost in premoženje ljudi ter vzdržuje javni red na ogroženem območju;
- zavaruje ogroženo območje;
- preprečuje, odkriva in preiskuje kazniva dejanja ter prekrške, odkriva in prijema njihove storilce ter druge iskane osebe in jih izroča pristojnim organom;
- nadzira in skladno s stanjem prometne infrastrukture ureja promet ter omogoča interveniranje silam za ZRP;
- s svojo letalsko enoto sodeluje pri opravljanju policijskih, humanitarnih, oskrbovalnih, izvidovalnih in drugih nalog, pomembnih za ZRP ob poplavih;
- izvaja zakonsko določene naloge in nudi pomoč pri izvajanju določenih ukrepov, ki jih odredijo pristojne inštitucije (prepoved dostopa ali začasna omejitev gibanja prebivalstva na neposredno ogroženih območjih);
- sodeluje z drugimi organizacijskimi enotami ministrstva ter drugimi državnimi organi, še posebej s centri za obveščanje;
- sodeluje pri identifikaciji oseb;
- sodeluje s policijami drugih držav;
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

D – 22 Načrt dejavnosti ministrstva, pristojnega za notranje zadeve
--

7.1.5 Ministrstvo, pristojno za okolje in prostor

- Opravlja naloge, ki se nanašajo na: izvajanje aktivnosti vezanih na izvajanje poplavne direktive, ohranjanje in urejanje vodnih količin, varstvo pred škodljivim delovanjem voda, vzdrževanje vodnih in priobalnih zemljišč ter skrb za hidromorfološko stanje voda;
- usmerja dejavnost za vzpostavitev vodne oskrbe;
- usmerja organa v sestavi ministrstva, Agencijo RS za okolje in Direkcijo RS za vode, pri opravljanju nalog v njuni pristojnosti s tega področja;
- sprejema ukrepe za ravnanje z nevarnimi snovmi, predvsem za njihovo varno odstranjevanje;
- ureja zadeve, povezane s posegi v prostor pri odstranjevanju in razčiščenju ruševin in obnovi objektov;
- sodeluje pri ocenjevanju škode po naravnih nesrečah z URSZR in usmerja izdelavo programa dokončanja interventnih ukrepov, če po naravni nesreči zaradi škodljivega delovanja voda še obstaja povečana stopnja ogroženosti zaradi škodljivega delovanja voda;

- obvešča javnost in prednostne uporabnike voda o omejitvah in drugih spremembah v vodnem režimu;
- vodi in vzdržuje prostorski informacijski sistem in spremlja stanje prostora;
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

7.1.5.1 Agencija Republike Slovenije za okolje

- Spremlja meteorološke in hidrološke razmere v RS, jih analizira ter zagotavlja in posreduje meteorološke in hidrološke napovedi in opozorila;
- upravlja, načrtuje, razvija in vzdržuje državno infrastrukturo meteorološkega, hidrološkega, oceanografskega monitoringa;
- izvaja opazovanja in meritve posameznih elementov vodnega kroga na vodomernih postajah za površinske vode, torej vodotoke, jezera in morje ter za podzemne vode in izvire;
- izvaja celovit sistem zagotavljanja kakovosti podatkov z rednim vzdrževanjem merilne infrastrukture;
- mednarodno izmenjuje meteorološke in hidrološke podatke;
- opravlja strokovne naloge za izvajanje meddržavnih obveznosti.

7.1.5.2 Direkcija Republike Slovenije za vode

- Zagotavlja izvedbo izrednih ukrepov v času povečane stopnje ogroženosti zaradi škodljivega delovanja voda:
 1. ukrepi na vodnih, priobalnih in drugih zemljiščih ter vodni infrastrukturi, s katerimi se prepreči povečanje posledic škodljivega delovanja voda,
 2. celodnevna dežurna služba pri izvajalcu javne službe (obratovanje, vzdrževanje in spremljanje stanja vodne infrastrukture, namenjene varstvu pred škodljivim delovanjem voda),
 3. povečan nadzor nad vodno infrastrukturo in na vodovarstvenih območjih,
 4. odstranjevanje plavja in omogočanje pretočnosti struge tekočih voda,
 5. izvajanje začasnih ukrepov (postavitve obrambnih nasipov, nasutij, prebojev),
 6. spremljanje nenadnega onesnaževanja voda;
- nadzoruje izvajanje del izvajalca gospodarske javne službe v času naravnih in drugih nesreč in sodeluje z URSZR v njihovi organizaciji delovanja zaščite in reševanja;
- usmerja, vodi, spremlja in usklajuje pripravo ter preverjanje in potrjevanje popisov in ocene škode po neurjih in poplavih na vodni infrastrukturi ter vodnih in priobalnih zemljiščih;
- zbira podatke o poplavih in erozijskih dogodkih za vodni kataster;
- usmerja, vodi, spremlja, usklajuje in izvaja gradbeni, terminski in finančni nadzor pri dokončanju interventnih ukrepov in izrednih ukrepov v času povečane stopnje ogroženosti zaradi škodljivega delovanja voda in nad izvajanjem sanacijskih programov.

D – 22 Načrt dejavnosti ministrstva, pristojnega za okolje in prostor
--

7.1.6 Ministrstvo, pristojno za zdravje

- Skrbi za organizacijo in opravljanje zdravstvene dejavnosti;
- spremlja izvajanje higienskih in protiepidemičnih ukrepov, ki jih zaradi preprečevanja in obvladovanja različnih tveganj za zdravje določi NIJZ. ZIRS zaradi varovanja javnega zdravja opravlja inšpekcijsko nadzorstvo;
- zagotavlja ustrezno organizacijo in pogoje za neprekinjeno in učinkovito delo nujne medicinske pomoči ter za bolnišnično oskrbo v času poplav;
- spremlja preskrbo z zdravili in medicinskimi pripomočki ter predlaga uporabo državnih blagovnih rezerv;
- ureja pogoje in način opravljanja mrliško-pregledne službe;
- spremlja izvajanje ukrepov na področju javnega zdravja za preprečevanje nastanka in širjenja nalezljivih bolezni ter za zmanjšanje in preprečevanje izpostavljenosti drugim nevarnostim za javno zdravje, ki se pojavijo zaradi poplav;
- ZIRS zaradi varovanja javnega zdravja izvaja nadzor nad zdravstveno-higienskim stanjem začasnih bivališč (nastanitveni centri in drugi objekti) ob poplavih in evakuacijah, kjer je povečana koncentracija prebivalcev;
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

D – 22 Načrt dejavnosti ministrstva, pristojnega za zdravje
--

7.1.7 Ministrstvo, pristojno za promet

- Izdela oceno stanja in poškodovanosti prometne infrastrukture;
- izdela načrt začasne prometne ureditve na ogroženem območju ter vzpostavlja prometni režim v cestnem, železniškem in letalskem prometu, glede na razmere in prednosti;
- obvešča javnost in prednostne uporabnike prometnih storitev o stanju prometne infrastrukture na poplavljenem območju, o zaporah, omejitvah in drugih spremembah v cestnem, železniškem in letalskem prometu;
- v sodelovanju s Policijo in koncesionarji – vzdrževalci cest preprečuje promet na cestah, ki so zaradi poplav zaprte za promet;
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

D – 22 Načrt dejavnosti ministrstva, pristojnega za promet

7.1.8 Ministrstvo, pristojno za energetiko

- Strokovno usmerja in usklajuje področje oskrbe z energijo;
- izdeluje poročila o v poplavah poškodovani energetske infrastrukturi in z upravljavci energetske infrastrukture usklajuje ukrepe za preprečevanje motenj v oskrbi z energijo;
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

D – 22 Načrt dejavnosti ministrstva, pristojnega za energetiko

7.1.9 Ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve

- Na predlog pristojnih organov obvešča tuja diplomatska in konzularna predstavništva, pristojna za Slovenijo, o stanju in posledicah poplav ter o razmerah, ki vplivajo na varnost tujih državljanov v Sloveniji;
- vzpostavlja stike z vladami tujih držav in mednarodnimi organizacijami zaradi obveščanja o stanju ter posledicah poplav in ukrepov za zagotavljanje morebitne mednarodne pomoči;
- sodeluje pri organizaciji prihodov tujih diplomatskih in konzularnih predstavnikov, predstavnikov mednarodnih organizacij, tujih državljanov in ekip, ki bi želele priti na ogroženo območje zaradi ugotavljanja stanja in posredovanja morebitne pomoči;
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

D – 22 Načrt dejavnosti ministrstva, pristojnega za zunanje zadeve

7.1.10 Ministrstvo, pristojno za finance

- Določi prednost pri uporabi sredstev proračuna RS oziroma lahko zaradi nastanka novih obveznosti za proračun skladno s 40. členom Zakona o javnih financah Vladi RS predlaga ukrepe začasnega zadržanja izvrševanja proračuna in rebalans proračuna;
- pripravi predloge sklepov Vlade RS o uporabi sredstev proračunske rezerve skladno z 48. členom Zakona o javnih financah za odpravo posledic nesreče;
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

D – 22 Načrt dejavnosti ministrstva, pristojnega za finance
--

7.1.11 Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo

- Vladi RS pripravi predloge za ureditev preskrbe z uporabo državnih blagovnih rezerv;
- z uporabo blagovnih rezerv spremlja in uravnava dogajanja na trgu, da prepreči kritično zmanjšanje zalog življenjsko pomembnih izdelkov;
- sodeluje pri izvajanju aktivnosti za uporabo gostinsko-turističnih objektov in zmogljivosti za začasno nastanitev in oskrbo ogroženih prebivalcev;

- pripravi program odprave posledic škode v gospodarstvu na strojih in opremi, zalogah in izpadu dohodka;
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

D – 22 Načrt dejavnosti ministrstva, pristojnega za gospodarstvo

7.1.12 Ministrstvo, pristojno za javno upravo

- Opravlja naloge na področjih javne uprave, elektronskih komunikacij, systemskega urejanja organiziranosti in delovanja javnega sektorja, upravnega poslovanja, elektronskega poslovanja javne uprave, dostopa do informacij javnega značaja, delovanja nevladnih organizacij in lokalne samouprave;
- spremlja stanje in sprejema ukrepe glede delovanja centralne informacijsko-komunikacijske infrastrukture državnih organov – HKOM;
- spremlja stanje in sprejema ukrepe glede zagotavljanja podpore delovanju storitev za upravne enote in upravnih storitev občanom;
- spremlja stanje in sprejema ukrepe glede delovanja centralne informacijsko-komunikacijske infrastrukture Podatkovnega centra;
- spremlja stanje in sprejema ukrepe glede delovanja informacijsko-komunikacijske infrastrukture centraliziranih organov v upravljanju ministrstva;
- spremlja stanje in sprejema ukrepe glede delovanja storitev elektronskega poslovanja e-uprave ter informacijskih sistemov, ki so nameščeni na centralni informacijsko-komunikacijski infrastrukturi;
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

D – 22 Načrt dejavnosti ministrstva, pristojnega za javno upravo

7.1.13 Ministrstvo, pristojno za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

- Vzpostavi povezavo za komunikacijo s centri za socialno delo, domovi za starejše in posebnimi socialno-varstvenimi zavodi, varstveno-delovnimi centri, zavodi za usposabljanje, Zavodom RS za zaposlovanje in Zavodom za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije;
- ugotovi posledice poplav na poplavno ogroženih območjih ter predlaga pregled stanja objektov in nastanitve v javnih socialno-varstvenih zavodih;
- sodeluje pri usklajevanju evakuacije in nastanitve oskrbovancev v socialno-varstvenih zavodih ter pri nastanitvi ogroženih skupin prebivalcev;
- zagotavlja vključevanje Zavoda RS za zaposlovanje, območnih služb in uradov za delo pri angažiranju brezposelnih oseb pri odpravi posledic poplav;
- predlaga Vladi RS zagotovitev dodatnih finančnih sredstev za izvajanje pomoči in skrbi za izplačila upravičencem;
- sodeluje z drugimi državnimi organi in usklajuje naloge ter ukrepe, ki se izvajajo;
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

D – 22 Načrt dejavnosti ministrstva, pristojnega za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

7.1.14 Ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

- Skrbi za sooblikovanje tržno-cenovne in zaščitne politike kmetijskih, gozdarskih in živilskih izdelkov;
- usmerja dejavnosti za obnovo kmetijske dejavnosti in skrbi za socialni položaj kmeta na ogroženem območju;
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

7.1.14.1 Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin

- Spremlja epizootiološko stanje na ogroženem območju;
- spremlja stanje ter sprejema in izvaja ukrepe za zaščito kmetijskih in živilskih izdelkov in živil na ogroženem območju;
- spremlja stanje ter sprejema in izvaja ukrepe za preprečevanje pojava in širjenja živalskih in rastlinskih bolezni;

- poskrbi za neškodljivo odstranitev trupel;
- usmerja proizvodnjo zdravstveno neoporečnih živil rastlinskega in živalskega izvora ter živinske krme;
- opravlja druge naloge iz svoje dejavnosti.

7.1.14.2 Inšpektorat za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo

- Spremlja stanje ter sprejema in izvaja ukrepe za zaščito kmetijskih pridelkov na ogroženem območju;
- spremlja stanje ter sprejema in izvaja ukrepe v primeru reje na prostem.

D – 22 Načrt dejavnosti ministrstva, pristojnega za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
--

7.1.15 Ministrstvo, pristojno za kulturno dediščino

- Na podlagi registra nepremične kulturne dediščine zagotavlja podatke o nepremični kulturni dediščini na poplavno ogroženem območju;
- sodeluje s pristojnimi javnimi zavodi pri organiziranju in usposabljanju strokovnih ekip, pristojnih za ukrepanje v primeru nesreče;
- sodeluje pri organiziranju in usmerjanju aktivnosti za takojšnjo in urgentno zaščito ter reševanje najbolj ogrožene kulturne dediščine v času trajanja nesreče;
- zbira in posreduje informacije pristojnim organom o škodi, ki je nastala na kulturni dediščini;
- sodeluje z URSZR in Urdom Vlade RS za komuniciranje pri obveščanju splošne javnosti glede škode na kulturni dediščini ter potrebnega ravnanja in ukrepanja v zvezi s tem;
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

D – 22 Načrt dejavnosti ministrstva, pristojnega za kulturno dediščino
--

7.1.16 Ministrstvo, pristojno za izobraževanje in znanost

- Se poveže z inštitucijami v pristojnosti resorja, pristojnega za izobraževanje in znanost, z drugimi državnimi organi ter lokalno skupnostjo in sodeluje z njimi pri reševanju razmer na ogroženem območju;
- uveljavi navodila za nadaljevanje vzgojno-izobraževalnega dela in drugih dejavnosti na področjih otroškega varstva, osnovnega šolstva, izobraževanja na srednjih in višjih strokovnih šolah, univerzah in raziskovalnih dejavnostih ter izobraževanja odraslih;
- odloča o prenehanju pouka ali predčasnem koncu šolskega ali študijskega leta;
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

D – 22 Načrt dejavnosti ministrstva, pristojnega za izobraževanje in znanost
--

7.1.17 Ministrstvo, pristojno za pravosodje

- V okviru svojih pristojnosti opravlja naloge na področjih organizacije in statusa sodišč, državnega tožilstva, državnega odvetništva in ustavnega sodišča ter za izvrševanje kazenskih sankcij;
- ocenjuje, organizira in zagotavlja oblike in vrste pomoči iz svoje pristojnosti;
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

D – 22 Načrt dejavnosti ministrstva, pristojnega za pravosodje
--

7.1.18 Urad Vlade RS za komuniciranje

- Usklajuje pripravo skupnih sporočil za javnost ter jih posreduje javnosti prek medijev, svetovnega spleta (prek spletnega mesta [GOV.SI](https://gov.si)) in družbenih omrežij;
- po potrebi organizira in vodi medijsko središče;
- zagotavlja usklajevanje pristojnih državnih organov pri obveščanju javnosti ob poplavih;
- po potrebi pripravlja novinarske konference za domače in tuje novinarje;
- navezuje stike z redakcijami tujih medijev in novinarji, akreditiranimi v Sloveniji, ter skrbi, da imajo na voljo informativno in drugo gradivo;

- spremlja poročanje domačih in tujih medijev ter pripravlja izbore prispevkov, objavljenih v njih (tako imenovane klipinge);
- opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti.

D – 22 Načrt dejavnosti Urada Vlade RS za komuniciranje
--

7.2 Operativno vodenje

Operativno strokovno vodenje sil za ZRP izvajajo pristojni poveljniki Civilne zaščite ob pomoči štabov CZ, ki so njihovi svetovalni organi, vodje intervencije in vodje reševalnih enot.

Dejavnosti za ZRP na območju občine operativno vodi občinski poveljnik CZ, ki mu pri sprejemanju odločitev strokovno pomaga občinski štab CZ.

Regijski poveljnik CZ in poveljnik CZ RS spremljata stanje in izvajanje ZRP na ogroženem območju ter na zahtevo občinskega poveljnika CZ organizirata potrebno pomoč v silah in sredstvih za ZRP.

Če so poplave ogrozile več občin v regiji, dejavnosti za ZRP organizira in vodi regijski poveljnik CZ.

Če pa so poplave ogrozile območje dveh ali več regij, organizira in vodi dejavnosti za ZRP poveljnik CZ RS skladno s svojimi pristojnostmi in odločitvami Vlade RS. Na podlagi napovedi poteka nesreče in ocene razmer poveljnik CZ RS določi zaščitne ukrepe ter naloge ZRP. Poveljnik CZ RS usklajuje in usmerja aktivnosti, ko se aktivirajo državne sile in sredstva za ZRP in ko se v intervencijo vključijo gasilske ter druge enote iz več regij, Policija in SV. Poveljnik CZ RS lahko za opravljanje posameznih nalog določi vodjo intervencije, ki so mu podrejene vse sile, ki sodelujejo pri izvajanju nalog ZRP na ogroženem območju.

Ministrstva in drugi državni organi organizirajo dejavnosti iz svoje pristojnosti skladno z načrtom dejavnosti in odločitvami poveljnika CZ RS oziroma Vlade RS.

Poveljnik CZ RS lahko skliče Štab CZ RS v popolni ali operativni sestavi. Štab CZ RS ob obsežnih poplavah lahko organizira naslednje delovne procese:

- operativno načrtovanje,
- organiziranje in izvajanje reševalnih intervencij, ki so v državni pristojnosti,
- zagotavljanje informacijsko-komunikacijske podpore občinskim in regijskim štabom CZ,
- zagotavljanje logistične podpore državnim silam za ZRP,
- pomoč regijskim, in če je treba, občinskim silam za ZRP,
- opravljanje administrativnih in finančnih zadev.

Logistično podporo tem silam, ki obsega zagotavljanje zvez, opreme materiala, prevoza, informacijsko-komunikacijske podpore, prehrane, zdravstvenega in drugega varstva, zagotavlja Štab CZ RS s službami za podporo.

Posledice nesreče je treba čim prej ustrezno dokumentirati. Prav tako je treba dokumentirati tudi vse odločitve poveljnika CZ RS in drugih organov.

Naloga Štaba CZ RS je, da v čim krajšem času vzpostavi pregled nad stanjem na ogroženem območju, presodi predvideni razvoj razmer, zagotovi nujno pomoč na ogroženem območju in sprejme glede na pričakovano širjenje vodnega vala ukrepe, ki so nujni za reševanje ljudi in materialnih dobrin.

D – 2 Načrt URSZR za zagotovitev prostorskih in drugih pogojev za delo poveljnika CZ RS in Štaba CZ RS
D – 12 Podpora države gostiteljice mednarodni pomoči ob naravni in drugi nesreči v Republiki Sloveniji (postopkovnik)

7.3 Organizacija zvez

Pri neposrednem vodenju intervencije in drugih akcij ZRP se uporabljajo sistem radijskih zvez zaščite in reševanja (ZA-RE, ZA-RE PLUS) ter sistem osebne klica. Sistem zvez ZA-RE se obvezno uporablja pri vodenju intervencij ter drugih zaščitnih in reševalnih akcij. Informacijsko-komunikacijska središča tega sistema so v centrih za obveščanje, prek katerih se zagotavlja povezovanje uporabnikov v javne in zasebne funkcionalne informacijsko – komunikacijske sisteme.

Pri prenosu podatkov in govornem komuniciranju se lahko uporablja vsa razpoložljiva telekomunikacijska in informacijska infrastruktura, ki temelji na različnih medsebojno povezanih omrežjih skladno z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami in Zakon o elektronskih komunikacijah. Prenos podatkov in komuniciranje med organi vodenja, reševalnimi službami in drugimi izvajalci zaščite, reševanja in pomoči poteka s storitvami oziroma zvezami, kot so:

– **sistemi in omrežja:**

- radijske zveze – sistem ZA-RE, ZARE DMR in ZA-RE PLUS, letalske radijske postaje,
- sistem osebne klica ZARE,
- paketni radio za prenos podatkov in druge zveze, ki jih uporablja Zveza radioamaterjev Slovenije,
- sistem javne stacionarne telefonije,
- sistem javne mobilne telefonije,
- prenosne bazne postaje mobilne telefonije,
- sistem zvez, ki jih uporablja Slovenska vojska,
- sistem zvez TETRA, ki jih uporablja Policija,
- internet zaščite in reševanja,
- internet/svetovni splet.

– **storitve:**

- govorne komunikacije,
- prenos podatkov – kratka sporočila,
- prenos podatkov – kratka sporočila – pozivanje – sistem osebne klica,
- prenos podatkov – elektronska pošta,
- prenos podatkov – telefaks.

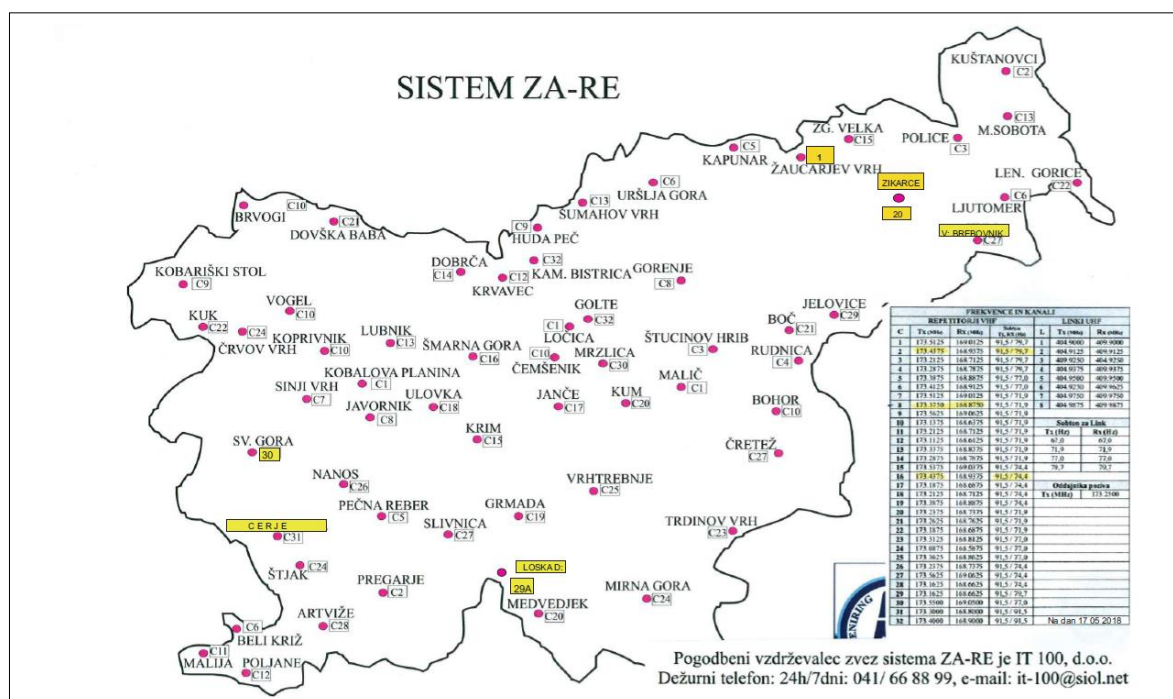
Pristojni poveljnik CZ oziroma vodja intervencije ob naravni ali drugi nesreči operaterjem sistema javne stacionarne in mobilne telefonije zagotavlja dostope do komunikacijskih objektov, ki so na območjih nesreče (intervencije) v okvari, in sicer do odprave napak ter ponovnega začetka delovanja.

Sistem zvez ZA-RE

Pri neposrednem vodenju akcij ZRP se za govorne komunikacije uporablja sistem radijskih zvez zaščite in reševanja ZA-RE ter za pozivanje sistem osebne klica ZA-RE. Sistem zvez ZA-RE se obvezno uporablja pri vodenju intervencij ter drugih akcijah na področju zaščite in reševanja.

Vzpostavlja se digitalni sistem DRO-DMR za potrebe URSZR in drugih državnih organov. Po vzpostavitvi se bo povezal s sistemom TETRA v enovit sistem državnih organov DRO.

Informacijsko-komunikacijska središča sistema ZA-RE so v centrih za obveščanje, prek katerih se zagotavlja povezovanje uporabnikov v javne in zasebne profesionalne komunikacijske sisteme in omrežja.

Slika 5: Repetitorske postaje s kanali sistema ZA-RE (URSZR, 2018)

Uporaba mobilnih repetitorskih postaj ZA-RE

Mobilne repetitorske postaje se uporabljajo za nadomestilo izpadlih repetitorskih postaj radijske mreže sistema zvez ZA-RE ali za izboljšanje delovanja te mreže, če gre za lokacijo s slabšo pokritostjo z radijskim signalom ZA-RE ali za potrebe po dodatnem repetitorju zaradi povečanega radijskega prometa oziroma zahteve zaradi organizacije prometa radijskih zvez ZA-RE ob nesreči.

Podsistem osebnega klica

V sistemu zvez ZA-RE deluje tudi podsistem osebnega klica (pozivniki). Ta omogoča pošiljanje pisnih sporočil imetnikom sprejemnikov osebnega klica. Sporočila pošiljajo pristojni regijski centri za obveščanje. Oddajniško mrežo sestavlja 53 oddajnikov zgornje in 73 digitalnih repetitorjev spodnje mreže. Če bi bilo nujno, bi bilo mogoče namestiti tudi mobilni digitalni repetitor.

P – 19	Radijski imenik sistema zvez ZA-RE, ZA-RE+
D – 4	Načrt zagotavljanja zvez ob nesreči

8 ZAŠČITNI UKREPI TER NALOGE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI

8.1 Zaščitni ukrepi

8.1.1 Prostorski, urbanistični, gradbeni in drugi tehnični ukrepi

Prostorski, gradbeni in drugi tehnični ukrepi se začnejo izvajati takoj po prvih obvestilih o zviševanju vodostaja vodotokov. Obvezne javne gospodarske službe na področju urejanja voda (koncesionarji), upravljavci objektov in drugi pristojni organi poostrijo nadzor nad zadrževalniki vode, jezovi in nasipi, kjer obstaja nevarnost, da bi narasle vode lahko te objekte poškodovale.

Glede na stanje pravočasno predlagajo ukrepe (rušenje naravnih pregrad, gradnja in utrjevanje nasipov, gradnja zadrževalnikov, praznjenje umetnih akumulacij, odstranjevanje plavja iz struge, izkopi razbremenilnih kanalov za odvajanje poplavnih vod, ščitenje posameznih objektov s tesnjenjem odprt in drugi ukrepi), katerih glavni namen je zavarovati ljudi in njihovo premoženje pred poplavami. Pri opravljanju nalog omenjena podjetja sodelujejo s pristojnim poveljnikom CZ.

Občinski in regijski štabi in enote Civilne zaščite, javne gospodarske službe na področju urejanja voda (koncesionarji) in druga podjetja morajo takoj ob pojavu nevarnosti nastopa visokih voda začeti izvajati operativne zaščitne ukrepe. Izvajajo se ukrepi dodatne obrambe nasipov, zapora ali ščitenje prometnic, ipd. Ti ukrepi so mogoči, če je opozorilo na nevarnost posredovano dovolj zgodaj.

Če poplava ogroža območje, po katerem potekajo daljnovodi, operater v ReCO v sodelovanju s CORS posreduje pristojnemu sistemskemu operaterju električne energije oziroma pristojnemu distribucijskemu podjetju zahtevo vodje intervencije po izklopu daljnovodov. Vodja intervencije pri odločitvi za izklop daljnovoda upošteva pomen posameznega daljnovoda za neprekinjeno oskrbo z električno energijo.

Ob poplavi naloge izvajanja zapor cest in zagotovitev začasnih obvozov izvedejo podjetja oziroma službe, ki skrbijo za vzdrževanje cest. Policija izvaja nadzor in urejanje prometa na ogroženem območju. Skrbniki plovbnih območij prepovejo plovbo plovil celinske plovbe, upravljavci pristanišč in izstopno-vstopnih mest z lastniki plovil dodatno zaščitijo ali umaknejo plovila z ogroženega območja.

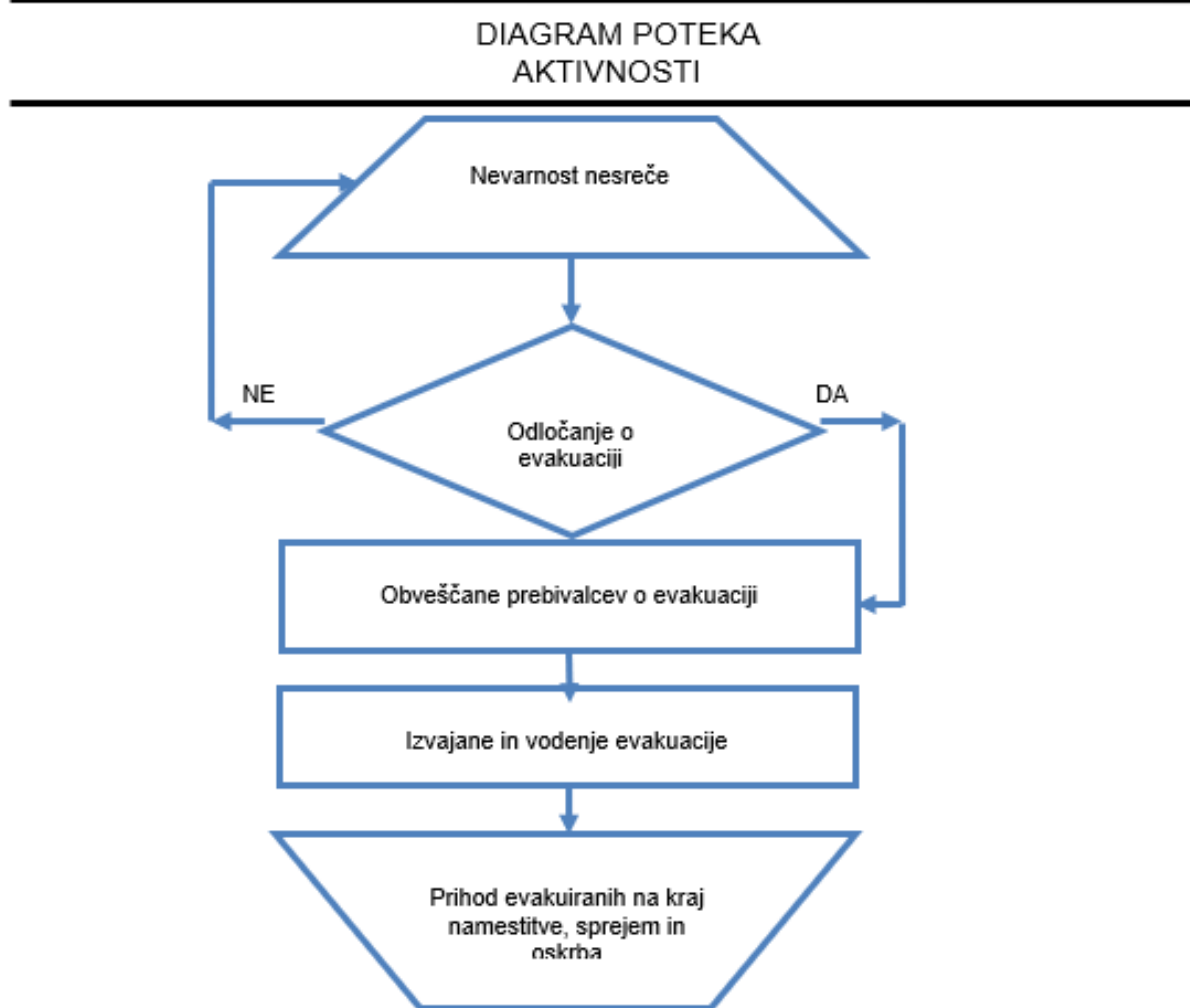
Upravljevec letališča je dolžan v skladu s svojimi operativnimi postopki, v primeru nevarnosti uporabe manevrskih površin in ostalih infrastrukturnih objektov, letališče pravočasno zapreti s podano zahtevo za objavo NOTAM sporočila, v skladu s predpisi s področja zagotavljanja letalske varnosti na mednarodnih letališčih v Republiki Sloveniji.

Upravljevec javne železniške infrastrukture (SŽ-Infrastruktura, d. o. o.) je dolžan, v primeru nevarnosti poplav na železniški infrastrukturi, železniški promet nemudoma ustaviti in nadaljnje aktivnosti v zvezi z njimi izvajati po veljavnih internih predpisih.

Slovenska vojska z inženirskimi zmogljivostmi, če je treba sodeluje pri izvajanju interventnih del z gradbeno mehanizacijo, pri prevozi oseb in materiala.

D – 804 Protokol izklapljanja in vkapljanja daljnovodov ob naravnih in drugih nesrečah
--

8.1.2 Evakuacija

Evakuacija je organiziran umik prebivalcev z ogroženega na varnejše območje. Evakuacija ob poplavih se izvaja le, če z drugimi ukrepi ni mogoče zagotoviti varnosti ljudi in materialnih dobrin. Evakuacijo lahko odredijo Vlada RS, župan ogrožene občine, v nujnih primerih pa tudi pristojni poveljnik CZ.

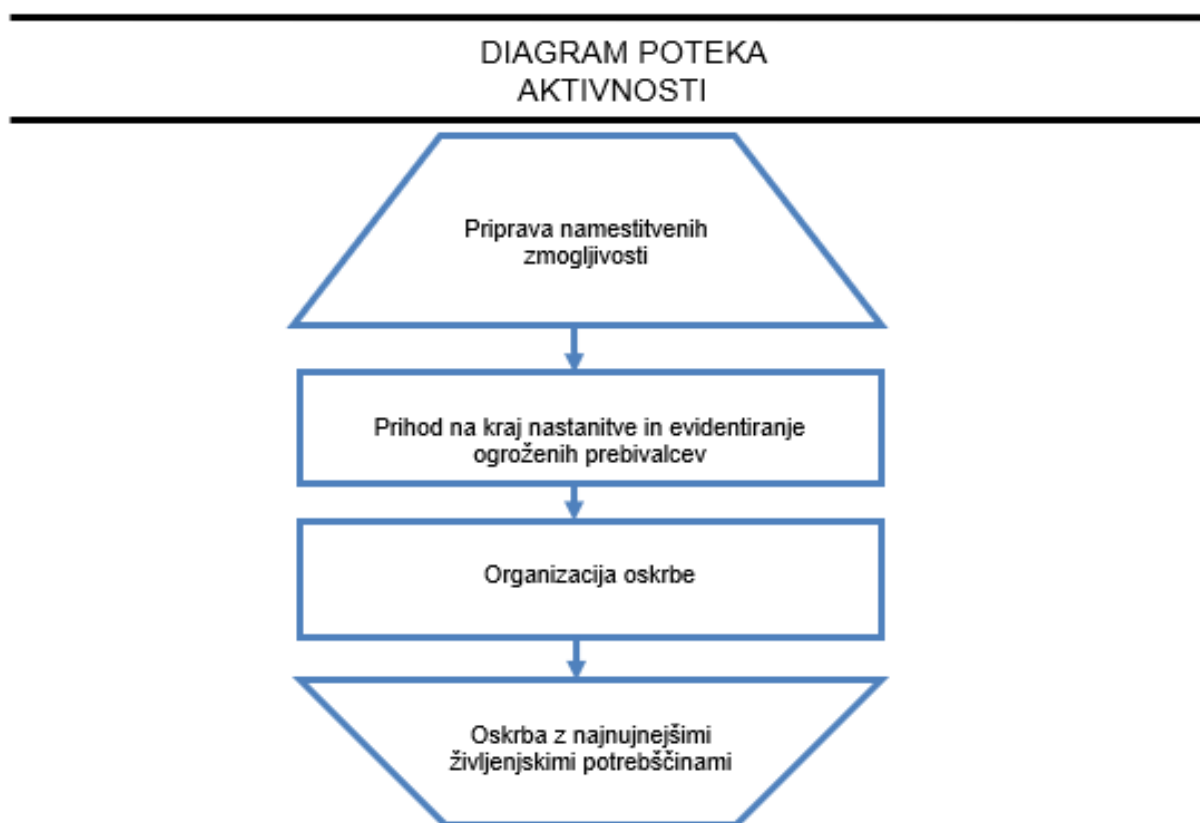
Evakuacija se izvaja pred nastopom poplavnega vala, najpogosteje v spodnjem delu vodotoka. Če je dovolj časa, se lahko poleg ljudi in živali evakuirajo tudi materialne dobrine. Na območjih, na katerih je odrejena evakuacija, se morajo prebivalci preseliti v določen kraj v času in na način, kot je določeno z načrti zaščite in reševanja oziroma z odločitvijo pristojnega organa. Občina območja, na katerega so prebivalci evakuirani, krije stroške v zvezi z njihovo nastanitvijo in oskrbo ter izobraževanjem. Nadomestilo stroškov ji daje država oziroma tista občina, iz katere so prebivalci evakuirani, v obsegu kot bi jih krili, če do evakuacije ne bi prišlo.

Evakuacijo organizirajo občine skladno s svojimi načrti zaščite in reševanja. Izvajajo jo podjetja, zavodi in druge organizacije ter prostovoljne humanitarne in druge nevladne organizacije, ki so določene z načrti zaščite in reševanja. Pri evakuaciji sodelujejo tudi enote CZ.

Občine v načrtih zaščite in reševanja določijo območja, iz katerih se evakuirajo prebivalci, evakuacijska zbirališča, poti in sprejemališča, kraje in objekte nastanitve ter izvajalce evakuacije. Občine morajo o tem seznaniti in obvestiti prebivalce. To je še posebno nujno na območjih, na katerih so na vodotokih jezovi oziroma zadrževalniki vode in na katerih, če se porušijo, ni veliko časa za evakuacijo.

P – 20	Pregled sprejemališč za evakuirane prebivalce
P – 21	Pregled objektov, kjer je možnačasna namestitev ogroženih prebivalcev in njihove zmožljivosti, ter lokacije, primerne za postavitve zasilnih prebivališč
D – 9	Zaščitni ukrep evakuacija – priporočilo

8.1.3 Sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev

Prebivalcem, ki so zaradi poplave ostali brez doma ter sredstev za preživljanje in ki se zaradi ogroženosti zadržujejo zunaj svojega prebivališča, morajo občine zagotoviti zatočišče in oskrbo z najnujnejšimi življenjskimi potrebščinami.

Sprejem in oskrba ogroženih ter prizadetih prebivalcev obsegata:

- evidentiranje ogroženih prebivalcev,
- urejanje sprejemališč,
- urejanje začasnih prebivališč (če je le mogoče, se prebivalci namestijo v zidane objekte oziroma v bivalnike, v nujnih primerih pa v šotore),
- nastanitev prebivalstva,
- oskrba z najnujnejšimi življenjskimi potrebščinami, torej s pitno vodo, hrano, obleko, električno energijo, nujno zdravstveno oskrbo, psihološko pomočjo, obveščanjem in izobraževanjem šoloobveznih otrok,
- zbiranje in razdeljevanje humanitarne pomoči.

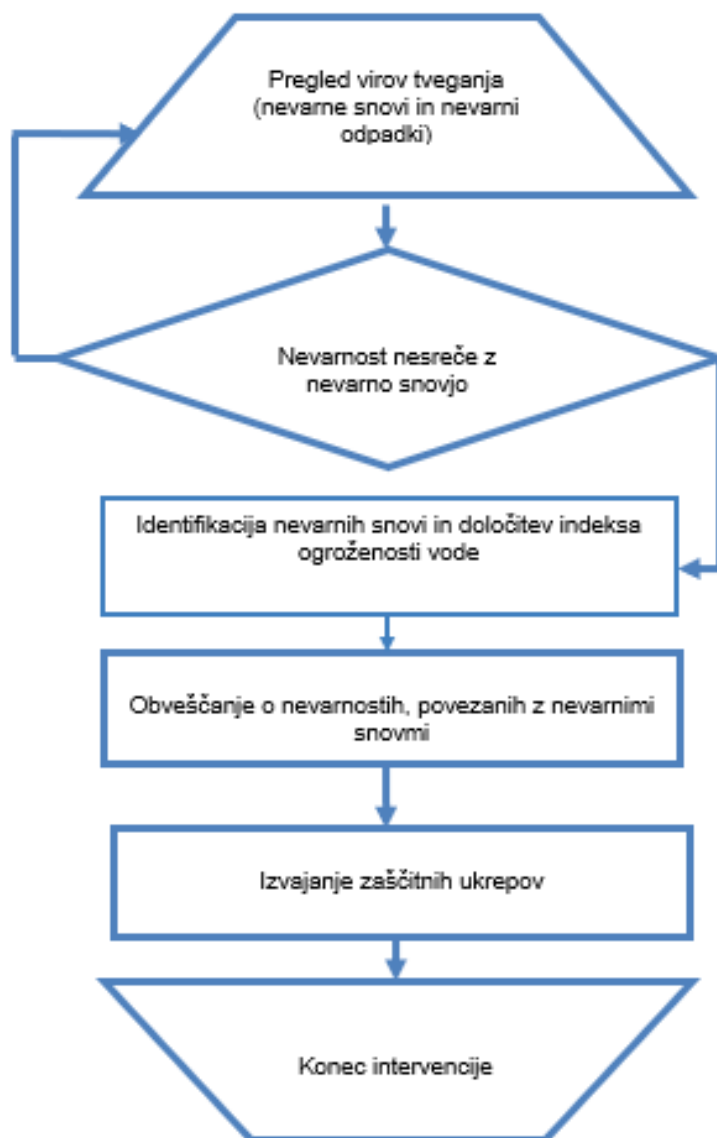
Na območju občin se zbirajo podatki o prebivalcih, ki so ostali brez prebivališča ali v njihovih prebivališčih ni več mogoče živeti. Sprejem in oskrbo ogroženih prebivalcev organizirajo občine, izvajajo pa jo občinske javne službe v sodelovanju z drugimi organizacijami. Pri izvajanju tega ukrepa sodelujejo tudi enote CZ (nastanitveni centri) ter prostovoljne humanitarne in druge organizacije.

V občinskih načrtih zaščite in reševanja je na podlagi dogovorov med občinami (regijami) treba natančno določiti mesta, kjer se sprejmejo evakuirani prebivalci in kjer se jim zagotovijo najnujnejše možnosti za nastanitev, pitno vodo, hrano, obleko ter zdravstveno oskrbo.

P – 25	Pregled človekoljubnih organizacij
D – 11	Zaščitni ukrep Sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev – priporočilo

8.1.4 Radiološka, kemijska in biološka zaščita

DIAGRAM POTEKA AKTIVNOSTI

Ob poplavah nastane nevarnost, da zaradi poškodb na objektih in napravah, v katerih se proizvajajo, uporabljajo, hranijo ali prevažajo nevarne snovi, pride do nenadzorovanega uhajanja teh snovi v okolje, predvsem v poplavljenе vode. Enote za RKB-zaščito morajo takoj ob poplavah oziroma takrat, ko se nivo vode zniža, pregledati celotno ogroženo območje in ugotoviti prisotnost, vrsto ter količino nevarnih snovi v okolju.

Ob obvestilu ob izlitju nevarne snovi v vodo oziroma ob informaciji, da je poplavljenа voda onesnažena z nevarno snovjo se izvajajo zaščitni ukrepi in naloge ZRP, določene z načrtom zaščite in reševanja za nesrečo z nevarnimi snovmi, ter naloge sistema mednarodnega obveščanja in alarmiranja (AEWS), kot to določa Donavska konvencija.

Radiološka, kemijska in biološka zaščita (v nadaljnjem besedilu: RKB-zaščita) obsega:

- izvidovanje nevarnih snovi v okolju (detekcija, identifikacija, dozimetrija, preprostejše analize),
- ugotavljanje in označevanje meja kontaminiranih območij,
- ugotavljanje prenehanja radiološke in kemijske nevarnosti,
- jemanje vzorcev za analize in preiskave,
- usmerjanje, usklajevanje in izvajanje zaščitnega ukrepa,
- izvajanje dekontaminacije ljudi in opreme.

RKB-zaščito organizirajo in pri izvajanju zaščitnega ukrepa sodelujejo gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije, ki v svojem delovnem procesu uporabljajo, proizvajajo, prevažajo ali skladiščijo nevarne snovi, ter občine, skupaj z gasilskimi enotami širšega pomena, na območju katerih je sedež naštetih družb. Še posebej je zaradi velikih količin (uporaba v prometu in gospodinjstvih) treba izvajati nadzor nad iztekanjem nafte in naftnih derivatov ter preveriti stanje cistern za kurilno olje v individualnih zgradbah.

Lastniki in uporabniki objektov in naprav, ki so namenjeni javni oskrbi z vodo, proizvodnji, prometu in skladiščenju živil, zdravil in živinske krme, javni zdravstveni službi in izobraževanju otrok, morajo zagotoviti zaščitna sredstva in izvajati predpisane ukrepe za RKB-zaščito. V primeru poplav RKB-zaščita predstavlja tudi preprečevanje izliva in raznosa nevarnih in kužnih snovi (fekalijske) v poplavno vodo ter ugotavljanje ustreznosti pitne vode, poplavljenih prehranskih izdelkov, prostorov in območij ter njihovo dezinfekcijo in varno odlaganje.

Ob pojavu poplav lahko pride do različnih nevarnosti za javno zdravje. NIJZ na podlagi ocene tveganja predlaga ukrepe za varovanje zdravja s poudarkom na najbolj ranljivih skupinah populacije. V primeru izbruhov ali epidemije nalezljive bolezni pri ljudeh oz. drugih nevarnostih za javno zdravje NIJZ:

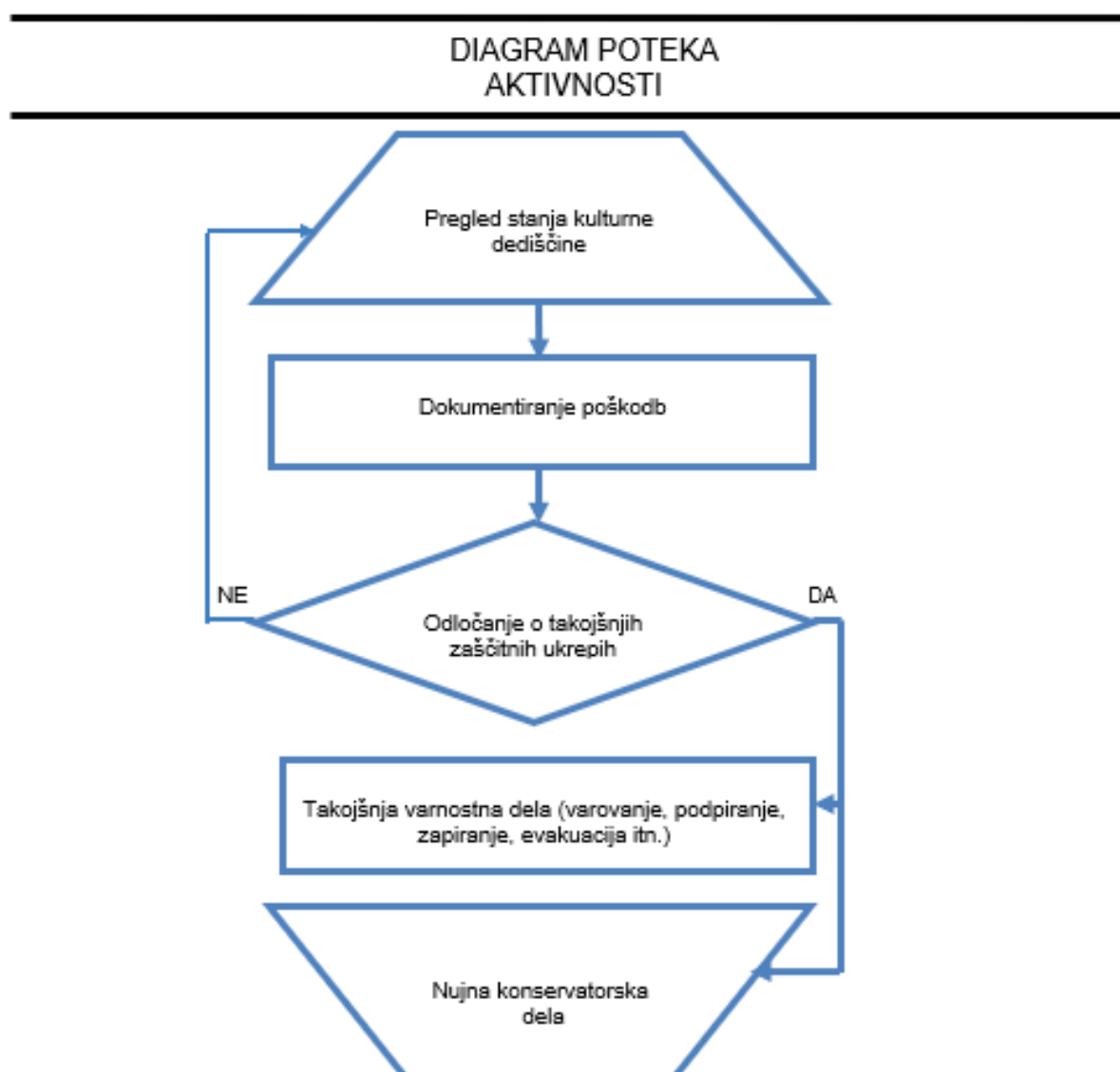
- naredi oceno tveganja za zdravje ljudi;
- predlaga, usmerja in usklajuje splošne in specifične proti epidemične oz. druge ukrepe za varovanje zdravja;
- obvešča strokovno in splošno javnost o ukrepih;
- ugotavlja okužena in ogrožena območja;
- opredeljuje potrebe po vzorčenju in diagnostiki nalezljivih bolezni pri ljudeh in obremenjenosti s kemijskimi onesnaževali ob pomoči sil za ZRP in SV ter izvaja ustrezne varovalne protiepidemične ukrepe,
- predlaga izvedbo dekontaminacije, dezinfekcije, dezinsekcije in deratizacije, kar izvede NLZOH ob pomoči sil za ZRP in SV.

Zaradi varovanja javnega zdravja ZIRS izvaja nadzor nad zdravstveno-higienskim stanjem začasnih bivališč (nastanitveni centri in drugi objekti) ob poplavah in evakuacijah, kjer je povečana koncentracija prebivalcev.

Za detekcijo in identifikacijo radioloških, kemijskih, bioloških ali drugih virov ogrožanja ob nesrečah z nevarnimi snovmi in drugih nesrečah URSZR, če je treba, aktivira tudi ekološki laboratorij z mobilno enoto (ELME), mobilno enoto z ekološkim laboratorijem (MEEL) ter sodeluje s SV in njenimi zmogljivostmi.

P – 30 Pregled stacionarnih virov tveganja zaradi nevarnih snovi P – 303 Pregled virov tveganja zaradi obdelovalcev in zbiralcev nevarnih odpadkov

8.1.5 Zaščita kulturne dediščine

Ministrstvo, pristojno za kulturo, vodi register nepremične kulturne dediščine, ki je uradna zbirka podatkov o nepremični kulturni dediščini na območju Republike Slovenije. Podatki, relevantni za zaščito in reševanje dediščine ob poplavih, so dostopni za pregledovanje na spletni strani [eVRD](#). Podatki iz registra so javni. Prezem in uporaba digitalnih podatkov sta možna preko spletnih servisov in prenosa podatkov (shp format) na naslednjih povezavah:

- [Prezem podatkov \(shp\)](#)
- Spletni servisi:
 - [povezava 1](#)
 - [povezava 2](#)
 - [povezava 3](#)

Nepremična kulturna dediščina, ki je razglašena za kulturni spomenik, se označuje z znakom Haaške konvencije (slika 6).

Slika 6: Označevanje nepremičnih kulturnih spomenikov

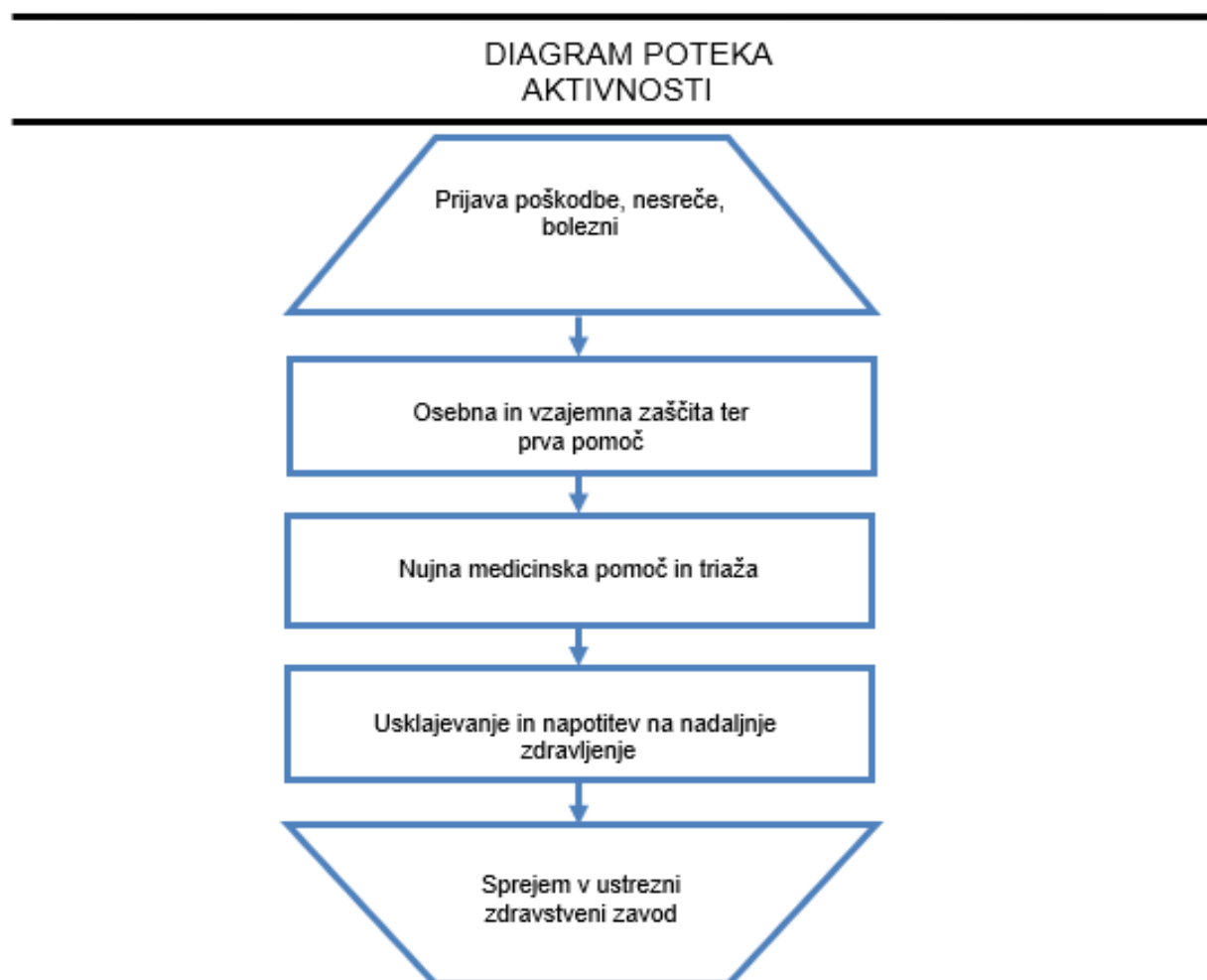
Zaščita kulturne dediščine obsega priprave in izvajanje ukrepov za zmanjšanje nevarnosti ter preprečevanje škodljivih vplivov poplav na kulturno dediščino. Priprave in zaščitne ukrepe ter tudi ukrepe reševanja ob poplavih izvajajo lastniki in uporabniki oziroma upravljavci kulturne dediščine, strokovna služba za varstvo kulturne dediščine, občine in država. Pri izvajanju zaščite in reševanja kulturne dediščine, če je treba, sodelujejo tudi enote in službe CZ, gasilske enote in druge sile za ZRP, če je tako predhodno usklajeno z lastniki in uporabniki oziroma upravljavci kulturne dediščine. Zaščita in reševanje kulturne dediščine vključuje tudi premestitev premične kulturne dediščine, če je to potrebno zaradi obsega poplav in nevarnosti za uničenje dediščine.

8.2 Naloge zaščite, reševanja in pomoči

8.2.1 Tehnično reševanje ob poplavih

Reševanje ljudi, živali in materialnih dobrin iz vode, iskanje pogrešanih in črpanje vode iz zalitih in poplavljenih objektov opravljajo gasilske enote, tehnično-reševalne enote CZ ter ekipe za reševanje na vodi in iz vode. Ob poplavih se izvajajo gradnje in popravila vodne infrastrukture, pri tem pa sodelujejo obvezne javne gospodarske službe na področju urejanja voda (koncesionariji), podjetja za vzdrževanje cest, gradbena podjetja z ustrezno mehanizacijo in drugi. Pri opravljanju teh nalog, če je treba, sodelujejo tudi enote SV.

8.2.2 Prva pomoč in nujna medicinska pomoč

V okviru prve pomoči se izvajajo le najnujnejši ukrepi za ohranitev življenja in varovanja zdravja ljudi na prizadetem območju. Prva pomoč se izvaja zunaj zdravstvenih zavodov, skupaj z reševanjem na kraju samem. Namen dajanja prve pomoči je, da poškodovani lahko čim prej in v kar najboljšem stanju pride do strokovne medicinske pomoči oziroma zdravljenja. Prvo pomoč ob poplavih, če je treba, izvajajo ekipe prve pomoči CZ. Njihove naloge so nudenje prve pomoči poškodovanim in obolelim, sodelovanje pri prevozu in negi poškodovanih ter obolelih in izvajanju sanitarno-higienskih in protiepidemičnih ukrepov. Pri opravljanju teh nalog, če je treba, sodeluje tudi vojaška zdravstvena služba. Manjše poškodbe si prizadeti prebivalci oskrbijo v okviru osebne in vzajemne zaščite.

Nujno medicinsko pomoč (NMP) ob poplavih izvajajo službe nujne medicinske pomoči, organizirane na primarni in sekundarni ravni zdravstvene dejavnosti skladno s smernicami za delovanje sistema nujne medicinske pomoči ob množičnih nesrečah.

Naloge vseh ekip za izvajanje NMP so:

- v najkrajšem mogočem času dati pacientu NMP;
- zagotoviti neprekinjeno NMP;
- zagotoviti nujne prevoze poškodovanih in obolelih oseb;
- v najkrajšem mogočem času prepeljati pacienta v javni zdravstveni zavod;
- upoštevati predpisane higienske in protiepidemične ukrepe, ki jih določi NIJZ in jih izvajajo različne službe: NIJZ spremlja izvajanje teh ukrepov, ZIRS pa vrši inšpekcijsko nadzorstvo;
- oskrba z zdravili in medicinskimi pripomočki.

Ob poplavah lahko pride tudi do utopitev ljudi. Za reševanje iz vode in nujno medicinsko pomoč sta potrebna specifično znanje in oprema. Za reševanje iz vode so pripravljene in usposobljene posebne enote potapljačev, gasilcev in enote za reševanje na vodi in iz nje. Enote, ki rešujejo ljudi iz vode ali na njej, naletijo tudi na mrtve. Te rešujejo enako kot žive. Če je le najmanjše upanje, da je poškodovanec živ, se mora takoj začeti oživljati. Smrt mora v takih primerih obvezno ugotoviti in potrditi pooblaščen zdravnik. Ob obsežnih poplavah in večjem številu mrtvih bi se poleg rednih služb, ki opravljajo identifikacijo mrtvih, aktivirala tudi enota za identifikacijo mrtvih pri Inštitutu za sodno medicino Medicinske fakultete v Ljubljani.

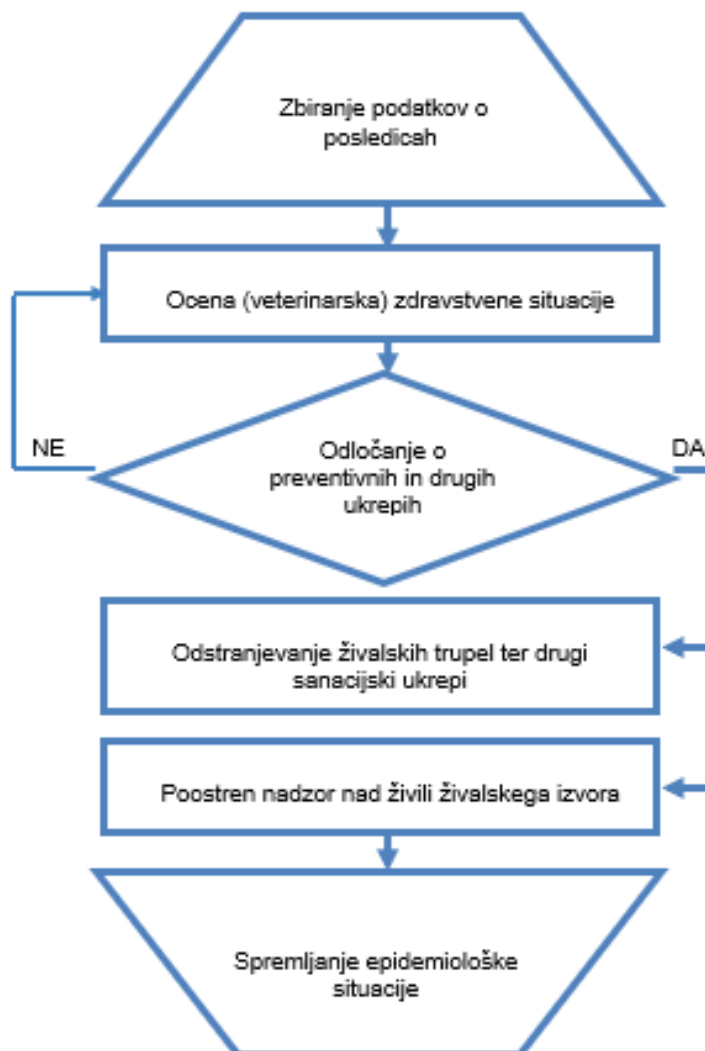
Preživeli ob obsežnih poplavah in svojci žrtev poplav zaradi psihične prizadetosti (strah, izguba doma in drugo) pogosto potrebujejo psihološko pomoč. Psihološko pomoč ob poplavah dajejo različni strokovnjaki (psihologi, terapevti, duhovniki in drugi). Za organizacijo psihološke pomoči ob poplavah so pristojne občine, ki jo organizirajo v sodelovanju s strokovnimi službami. Pri opravljanju teh nalog, če je treba, sodelujejo tudi vojaški psihologi. V ta namen se lahko vnaprej pripravijo zgibanke prve psihološke pomoči preživelim v nesreči, z napotki, kako naj si pomagajo in kje lahko dobijo strokovno pomoč, če jo potrebujejo.

Prostovoljni reševalci, poklicni gasilci in zaposleni v centrih za obveščanje znotraj sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami so skladno s smernicami za psihološko pomoč reševalcem prav tako deležni takšne pomoči, če jo potrebujejo.

P – 28	Pregled splošnih in specialističnih bolnišnic
D – 6	Navodilo za izvajanje psihološke pomoči
D – 109	Smernice za delovanje sistema NMP ob množičnih nesrečah (MZ)
D – 110	Načrt aktiviranja enote za identifikacijo mrtvih in navodilo za delo ekip za identifikacijo oseb

8.2.3 Veterinarska pomoč

DIAGRAM POTEKA AKTIVNOSTI

Veterinarska pomoč ob poplavah obsega:

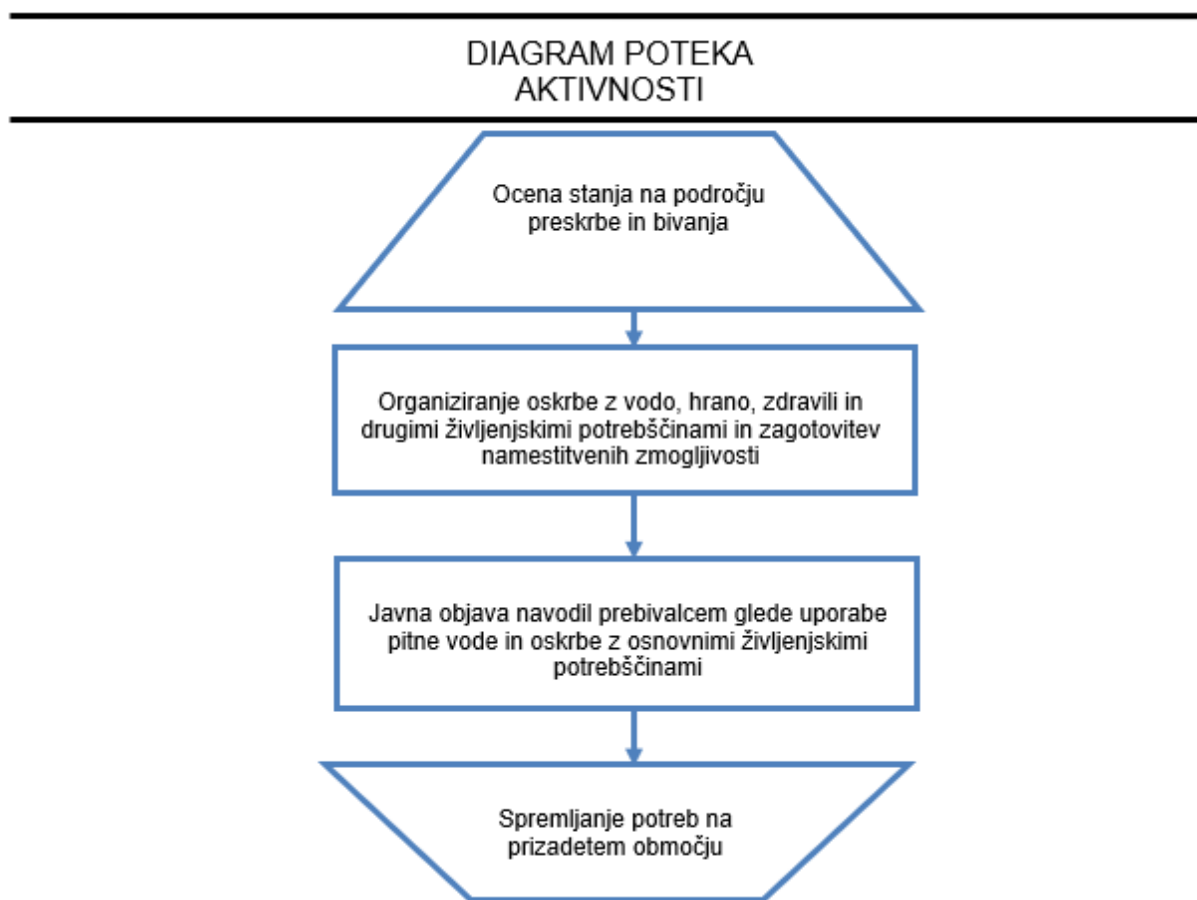
- zbiranje podatkov o poškodovanih in poginulih živalih na poplavljenem območju,
- nujno veterinarsko pomoč poškodovanim in obolelim živalim (nujna veterinarska pomoč je poseg, s katerim se odpravi neposredna nevarnost za življenje živali),
- sodelovanje pri odstranjevanju živalskih trupel,
- poostren nadzor nad živili živalskega izvora,
- spremljanje epizootiološke situacije.

Naloge opravljajo veterinarji veterinarskih organizacij s koncesijo ter delavci UVHVVR in Nacionalnega veterinarskega inštituta.

Pri izvajanju veterinarske pomoči ob poplavah lahko sodelujejo tudi ustrezne enote in službe CZ, gasilske enote ter druge sile za ZRP.

P – 401 Pregled izvajalcev javnih služb ravnanja s trupli živali in drugimi živalskimi stranskimi proizvodi

8.2.4 Zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje

Zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje ob poplavih obsega:

- nujno zdravstveno oskrbo ljudi in živali,
- nastanitev in oskrbo s pitno vodo, hrano, zdravili in drugimi osnovnimi življenjskimi potrebščinami,
- zagotavljanje razmer za osebno higieno,
- zagotavljanje delovanja nujne komunalne infrastrukture,
- oskrbo z električno energijo,
- zagotavljanje nujnih prometnih povezav,
- zagotavljanje nujnih telekomunikacijskih zvez,
- zagotavljanje in zaščito nujne živinske krme.

Da bi to zagotovili, je treba čim prej vzpostaviti delovanje infrastrukturnih objektov in naprav.

Za opravljanje nalog na področju zagotavljanja osnovnih pogojev za življenje skrbijo javne službe in druge organizacije s področja infrastrukture ter pristojni poveljniki CZ.

Osnovni pogoji za življenje bodo vzpostavljeni takrat, ko bodo izpolnjeni pogoji za preklic odrejenih zaščitnih ukrepov.

D – 10 Osnovni pogoji za življenje ob naravnih in drugih nesrečah – priporočilo

9 OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA

Osebna in vzajemna zaščita obsegata vse ukrepe prebivalcev za preprečevanje in ublažitev posledic poplav za njihovo zdravje in življenje ter varnost njihovega premoženja.

Med aktivnosti zmanjšanja poplavne ogroženosti uvrščamo poleg gradbenih (gradnja protipoplavne infrastrukture, redno vzdrževanje in obnavljanje itn.) tudi negradbene ukrepe (ozaveščanje in informiranje javnosti, napovedovanje poplav itn.). Eden izmed mogočih ukrepov je tudi postavitve znaka za nevarnost poplav, kot so na primer table s koto, ki označujejo višino poplave na območju z relativno veliko gostoto obiska lokalnega prebivalstva.

Za organiziranje, razvijanje in usmerjanje osebne in vzajemne zaščite so pristojne občine. V ta namen organizirajo svetovalno službo, ki jo opravljajo prostovoljci, predvsem psihologi, sociologi, socialni in zdravstveni delavci, strokovnjaki za civilno zaščito in drugi. Občine v svojih načrtih zaščite in reševanja predvidijo zaščitne in preventivne ukrepe ob poplavi ter natančneje opredelijo načine seznaitve in ozaveščanja prebivalcev glede pripravljenosti na poplave. Prebivalci morajo biti ozaveščeni in informirani o ukrepih oziroma pravilnem ravnanju in ukrepanju pred poplavo, ob napovedi poplave, med njo in po poplavi. To je še posebno pomembno, če živijo na območjih, kjer voda lahko zelo hitro naraste. V ta namen lahko občine objavijo posebno telefonsko številko, lahko tudi v okviru informacijskega centra. V bivalnem in delovnem okolju poverjeniki za CZ usmerjajo izvajanje osebne in vzajemne zaščite prebivalcev.

Napotki za izvajanje osebne in vzajemne zaščite ter preventivni ukrepi in navodila za ravnanje ob poplavi so objavljeni na [spletni strani URSZR](#).

D – 7 Navodilo prebivalcem za ravnanje ob nesreči
--

10 RAZLAGA POJMOV IN OKRAJŠAV

10.1 Pomen pojmov

Hidrološko opozorilo je napoved in/ali opis razmer na vodotokih v Sloveniji, ko so predvidena ali se že pojavljajo razlivanja izven strug ali obalne črte. Hidrološko opozorilo izda ARSO.

Hidrološko poročilo je opis trenutnih in predvidenih hidroloških razmer v Sloveniji. Sestavljeno je iz besednega opisa hidrološkega stanja in napovedi ter grafičnega prikaza visokovodnih razmer, izda ju ARSO.

Opozorilna vrednost vodostajev in pretokov vodotokov ARSO je višina vodne gladine v cm ali pretok v m³/s na vodomernih postajah državnega hidrološkega monitoringa, pri katerem se začnejo prva razlivanja izven strug ali obalne črte.

Intervencijske vrednosti vodostajev in pretokov vodotokov so značilne vrednosti vodostajev in pretokov vodotokov v aplikaciji Monitoring voda v sistemu SMOK, na podlagi katerih poteka koncept odziva ob poplavih.

Hidrologija ali vodoznanstvo je znanost, ki proučuje vode na kopnem, in sicer nad površjem, na njem in pod njim.

Meteorologija je znanost o ozračju, ki raziskuje vremenske procese in napoveduje vreme. Osnovni namen rednega in sistematičnega spremljanja meteoroloških pojavov je pravočasno napovedovanje in obveščanje o vremenskih pojavih zaradi zaščite, obrambe in varovanja prebivalstva in dobrin ter čim bolj smotrnega izrabljanja z vremenom, podnebjem in vodami povezanih naravnih danosti.

Nevarnost (naravna ali druga ustrezna) je danost za kateri koli neugoden pojav, ki je povezan z mogočo nesrečo in lahko povzroči neugodne učinke.

Ranljivost je stopnja škode ali posledic, ki bi lahko nastale zaradi morebitno škodljivega pojava oziroma nastopa nevarnosti.

Ogroženo območje je območje, na katerem sta zaradi nevarnosti škodljivega delovanja voda, torej poplav in erozije, plazov ter ledu, odvisno od naravnih značilnosti in obstoječe rabe prostora (stalne prisotnosti ljudi in objektov) mogoči ogroženost življenj in zdravja ljudi ter materialna škoda.

Poplava je naravni pojav, ki nastane zaradi zelo močnih padavin ali naglega taljenja snega ali medsebojnega skupnega delovanja ali zaradi visoke plime na morju. Je naravna nesreča, ko izredni vodni pretok povzroči občutno škodo ob razlitju vode iz struge ali akvatorija po okolici.

Poplavni val se pomika po reki navzdol tem hitreje, čim hitreje le-ta narašča. Hitrost poplavnega vala je pri večjih nižinskih rekah od 2 do 5 km/h, pri nenadnih povodnih hudourniškega značaja pa tudi več kot 15 km/h. Ko vodotok prestopi bregove, se hitrost poplavnega vala hitro zmanjša.

Porečje je območje, s katerega vse celinske vode odteka preko potokov, rek ali jezer v reko, jezero ali morje.

Vodno območje je s predpisom določeno območje, ki obsega eno ali več sosednjih povodij, skupaj s pripadajočimi podzemnimi vodami ter obalnim morjem, in je teritorialna podlaga za upravljanje voda.

Vodostaj je višina gladine vode v rečnem koritu. Izražen je v centimetrih glede na koto »0« vodomera. Kota »0« vodomera, glede na katero se meri gladina vode, je postavljena tako, da imajo vodostaji najpogostejše pozitivne vrednosti.

Vodni pretok je tista množina vode, ki preteče skozi ovlažen rečni profil na vodomernem profilu v eni sekundi. Izrazimo ga v m³/s (hitrostjo; $Q=S \cdot v=(m^2) \cdot (m/s)=(m^3/s)$), izračunamo pa tako, da površino ovlaženega profila pomnožimo s srednjo hitrostjo vode. Vodni pretok je povezan z višino vodostaja.

10.2 Razlaga okrajšav

Okrajšava	Razlaga
ARSO	Agencija Republike Slovenije za okolje
CORS	Center za obveščanje Republike Slovenije
CZ	Civilna zaščita
CZ RS	Civilna zaščita Republike Slovenije
DARS	Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji
DRSI	Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo
EADRCC	Evro-atlantski center za usklajevanje pomoči ob nesrečah (Euroatlantic Disaster Response Coordination Centre)
ELES d.o.o.	Sistemiški operater prenosnega elektroenergetskega omrežja
ELME	Ekološki laboratorij z mobilno enoto
EU – ERCC	Evropska unija – Center za usklajevanje nujnega odziva (EU–Emergency Response Coordination Centre)
EWRS	Sistem zgodnjega obveščanja in odzivanja (Early Warning and Response System)
GŠSV	Generalštab Slovenske vojske
IMI	Inštitut za mikrobiologijo in imunologijo, Medicinska fakulteta Ljubljana
IRSVNDN	Inšpektorat Republike Slovenije za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami
JRKB	Jedrsko, radiološko, kemijsko in biološko
JRKBO	Enota za jedrsko, radiološko, kemijsko in biološko obrambo
MEEL	Mobilna enota z ekološkim laboratorijem
MNZ	Ministrstvo za notranje zadeve
MOP	Ministrstvo za okolje in prostor
MO	Ministrstvo za obrambo
MZ	Ministrstvo za zdravje
NATO	Organizacija severnoatlantske pogodbe (North Atlantic Treaty Organisation)
NCKU	Nacionalni center za krizno upravljanje
NIJZ	Nacionalni inštitut za javno zdravje
NLZOH	Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano
NMP	Nujna medicinska pomoč
NUS	Neeksplozirana ubojna sredstva
OC SV	Operativni center Slovenske vojske
OKC UPS GPU	Operativno komunikacijski center Uprave za policijske specialnosti Generalne policijske uprave
OKC PU	Operativno-komunikacijski center policijske uprave
OPVP	Območje pomembnega vpliva poplav
ReCO	Regijski center za obveščanje
RKB zaščita	Radiološka, kemična in biološka zaščita
RS	Republika Slovenija
RKS	Rdeči križ Slovenije
SEVESO zavezanci	Obrati večjega ali manjšega tveganja za okolje, uvrščeni na podlagi meril, določenih v Uredbi o preprečevanju večjih nesreč in zmanjšanju njihovih posledic
SMOK	Sistem Monitoringa, Opazovanja in Kontrole
STA	Slovenska tiskovna agencija
SV	Slovenska vojska
URSZR	Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje
UKOM	Urad Vlade RS za komuniciranje
UVHVVR	Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin

Okrajšava	Razlaga
ARSO	Agencija Republike Slovenije za okolje
ZA-RE	Radijske zveze v sistemu zaščite in reševanja
ZiR	Zaščita in reševanje
ZIRS	Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije
ZRP	Zaščita, reševanje in pomoč

11 SEZNAM PRILOG IN DODATKOV

11.1 Skupne priloge

- P – 1 Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih Štaba Civilne zaščite RS
- P – 2 Podatki o dežurnih osebah na URSZR
- P – 3 Pregled sil za ZRP
- P – 4 Podatki o organih, službah in enotah CZ
- P – 5 Seznam zbirališč sil za ZRP
- P – 6 Pregled osebne in skupne opreme ter sredstev pripadnikov enot za ZRP
- P – 8 Pregled materialnih sredstev iz državnih rezerv za primer naravnih in drugih nesreč
- P – 9 Pregled materialnih sredstev iz državnih blagovnih rezerv za primer naravnih in drugih nesreč
- P – 12 Pregled gasilskih enot širšega pomena in njihovih pooblastil s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov
- P – 15 Podatki o odgovornih osebah, ki se jih obvešča o nesreči
- P – 16 Pregled kontaktnih organov drugih držav in mednarodnih organizacij, dežel in županij sosednjih držav
- P – 17 Seznam prejemnikov informativnega biltena
- P – 18 Seznam medijev, ki bodo posredovali obvestilo o izvedenem alarmiranju in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov
- P – 19 Radijski imenik sistema zvez ZA-RE, ZA-RE+
- P – 20 Pregled sprejemališč za evakuirane prebivalce
- P – 21 Pregled objektov, kjer je možna začasna nastanitev ogroženih prebivalcev in njihove zmogljivosti, ter lokacije, primerne za postavitev zasilnih prebivališč
- P – 24 Pregled enot, služb in drugih operativnih sestavov društev in drugih nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri reševanju
- P – 25 Pregled humanitarnih (človekoljubnih) organizacij
- P – 28 Pregled splošnih in specialističnih bolnišnic
- P – 30 Pregled stacionarnih virov tveganja zaradi nevarnih snovi

11.2 Posebne priloge

- P – 300 Evidenčni list o vzdrževanju in razdelitvi načrta zaščite in reševanja
- P – 301 Ocena ogroženosti Republike Slovenije zaradi poplav
- P – 302 Pregled oziroma ocena potrebnih sil in sredstev za ZRP
- P – 303 Pregled virov tveganja zaradi obdelovalcev in zbiralcev nevarnih odpadkov
- P – 401 Pregled izvajalcev javnih služb ravnanja s trupli živali in drugimi živalskimi stranskimi proizvodi

11.3 Skupni dodatki

- D – 1 Načrtovana finančna sredstva za izvajanje načrta ZiR
- D – 2 Načrt URSZR za zagotovitev prostorskih in drugih pogojev za delo poveljnika CZ RS Štaba Civilne zaščite RS
- D – 3 Načrt organizacije in delovanja državnega logističnega centra
- D – 4 Načrt zagotavljanja zvez ob nesreči
- D – 5 Priporočilo o organiziranju in delovanju informacijskega centra
- D – 6 Navodilo za izvajanje psihološke pomoči
- D – 7 Navodilo prebivalcem za ravnanje ob nesreči
- D – 8 Navodilo za obveščanje ob nesreči
- D – 9 Zaščitni ukrep evakuacija – priporočilo
- D – 10 Osnovni pogoji za življenje ob naravnih in drugih nesrečah – priporočilo
- D – 11 Zaščitni ukrep Sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev - priporočilo
- D – 12 Podpora države gostiteljice mednarodni pomoči ob naravni in drugi nesreči v Republiki Sloveniji (postopkovnik)
- D – 13 Vzorec obrazca za povrnitev stroškov občinam ob nesreči
- D – 14 Vzorec odredbe o aktiviranju sil in sredstev za ZRP
- D – 15 Vzorec delovnega naloga
- D – 17 Vzorec prošnje za mednarodno pomoč
- D – 18 Vzorec obrazca za obveščanje organov drugih držav in mednarodnih organizacij
- D – 19 Vzorec sklepa o aktiviranju načrta ZiR ob nesreči
- D – 20 Vzorec sklepa o preklicu izvajanja zaščitnih ukrepov in nalog ZRP

D – 22 Načrti dejavnosti ministrstev in vladnih služb

11.4 Posebni dodatki

D – 102 Predpisi o medijih

D – 103 Dokumenti o aktiviranju državnih zrakoplovov za nujne naloge ZRP

D – 109 Smernice za delovanje sistema NMP ob množičnih nesrečah (MZ)

D – 110 Načrt aktiviranja enote za identifikacijo mrtvih in navodilo za delo ekip za identifikacijo mrtvih

D – 300 Protokol o medsebojni izmenjavi informacij o poplavnem dogodku (ARSO-CORS)

D – 301 Hidrološka opozorila – stopnje nevarnosti in šifrant (ARSO)

D – 804 Protokol izklapljanja in vklapljanja daljnovodov ob naravnih in drugih nesrečah

D – 808 Merila za kritje stroškov intervencije

11.5 Viri

Ministrstvo za okolje in prostor (2011). Predhodna ocena poplavne ogroženosti Republike.

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje (2013). Poročilo o določitvi območij pomembnega vpliva poplav v Republiki Sloveniji.

Inštitut za vode Republike Slovenije (2012). Določitev in razvrstitev poplavno ogroženih območij v Sloveniji.

Ministrstvo za okolje in prostor (2015, dopolnjeno 2016). Ocena tveganja za poplave.

Uprava RS za zaščito in reševanje (2016). Ocena ogroženosti Republike Slovenije zaradi poplav.

Ministrstvo za okolje in prostor (2017). Načrt zmanjšanja poplavne ogroženosti.

Komac B., Natek K., Zorn M. (2008). Geografski vidiki poplav v Sloveniji, Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU.